

Tartu Riiklik Ülikool
Üldise ajaloo kateeder

Vietnami Demokraatlik

Vabariik

aastail 1945-1954

Diplomitöö

Ajaloo osakond
V kursus
Nõmm, Maiu

Tartu 1962

Sissejuhatus

Maailm elab üle rahvuslike vabastuse revolutsioonide ajastub.¹ Imperialism surus maha enamike rahvaste sõltumatus ja vabaduse, kuid sotsialismi teke tähistab nende rahvaste vabanemise ajastu saabumist. Rahvusliku vabastuse revolutsioonide laine purustab kolonialismi ahelad. Endiste asumade asemel on tekkinud ja tekivad uued riigid, kelle rahvad on asunud oma arengus uude perioodi.

Oma õiguste eest on asunud võitlema aasia rahvad. Tähtis Lenini geniaalne ennustus, et saabub „periood, mil kõik Idas rahvad võtavad osa kogu maailma saatuse otsustamisest, et mitte olla ainult rikkastumise objektiks. Idas rahvad arvavad selleks, et praktiliselt tegeleda ja et iga rahvas otsustaks kogu inimkonna saatuse küsimust.“²

Neis Idamaades, kus imperialismi-vastase rinde eesotsas seisis föödisklas ja

---

¹ Nõukogude Lääne Kommunistliku Partei programm, Tallinn, 1961, lk. 41.

² V. I. Lenin, Ettekanne Idas rahvaste kommunistlike organisatsioonide II ülevenemaalisel kongressil 22. novembril 1919 - Teosed, 30. kd., lk. 136-137.

tuna marksistlik-leninlik partii, kavand rahvusliku vabastuse revolutsioonid sotsialistlikes revolutsioonideks.¹ Hiina Rahvavabariik, Korea Rahvademokraatlik Vabariik ja Vietnami Demokraatlik Vabariik languvad välja mitte üksnes koloniaal-, vaid ka imperialismisüsteemist ja ehitavad praegu koos varem moodustunud Mongoolia Rahvavabariigiga edukalt sotsialismi.

Võitluse on tõusnud ka rahvad Aafrikas ja Lääne-Ameerikas.

Koloniaalsüsteemi kokkumõõramine on käesoleva ajastu iseloomulikus joones, olles ajalooliselt tähtsusest teine sündmus peale sotsialismi maailmanähtemise tekkimise.² Sõltumatuks saanud maade ühendamiseks on kindlustada poliitiline ja majanduslik ühtsuse. Need imperialistid ei saa leppida oma postvõimude kaotamisega. Nad kasutavad kõiki vahendeid, sealhulgas ka koloniaalsõda, et hoida vabanenud maid oma võimu all, muuta nende sõltumatus formaalseks või võtta neilt maadelt sõltumatus.³ Selle kujuneks näitaks võt olla koloniaalsõda, mida prantsuse imperialistid pidavad Teise maailmasõja järel Vietnami Demokraatliku Vabariigi vastu, kes

---

¹ А. Н. Куйфев, Углубление знания о социализме народов Азии и Африки. - Ленин и Восток, Москва, 1960, лк. 60-61.
² Kommunistlike ja töölispartide ühendamise nõupidamine avaldus, Tallinn, 1960, lk. 26.
³ Nõukogude Lääne Kommunistliku Partei programm, lk. 43.

saavutas isemise. Ligi 8 a. kestis see sõda, nõudes noortelt, vauvalt jalule tõusnud riigilt suuri ohvreid.

Käesoleva töö üsmärgis on auela ülevaade Vietnami DV moodustamisest, tema võitlusist vabaduse ja sõltumatuusest ning üimetest saavutustest majanduslikul ja kultuurilisel alal.

Töö kirjutamisel kasutasin peamiselt nõukoode ja mõningate välismaa autorite teoseid. Kõige enam andsid Vietnami DV kohta a. 1945-1954 materjali Mihhilarjani¹ ja Podkopajevi² tööd. Peale nende kahe suurema töö kasutasin samade autorite sulust ilmunud brošüüre Vietnami DV kohta. Agraarsektori ümberkorralduste kohta andis head materjali Mazajevi teos „Agraarreform Vietnami Demokraatlikus Vabariigis“,³ mis on väärteusena ja statistilise materjali poolest rikas uuimus. Nikolajevi töö „Suured muudatused Vietnamis“⁴ on mõeldud väljaandena laiemale lugejaskonnale ja kirjutatud populaaremas loendis. Peale nimetatute kasutasin veel mõningaid nõukogude autorite teoseid, näiteks Buda-

¹ С. А. Миктарян, Борьба вьетнамского народа за национальную независимость, демократию и мир (1945-1955), Москва, 1957

² М. Я. Подкопай, Очерки борьбы вьетнамского народа за независимость и единство своей родины, Москва, 1957

³ А. Г. Мазай, Аграрная реформа в Демократической Республике Вьетнам, Москва, 1959

⁴ III. Николай, Великие перемены во Вьетнаме [Москва] 1953

novi tööd Vietnami DV riikliku korralduse kohta¹ ja Tiltova ning Mordvinski tööd Vietnami rahvusliku vabastusvõitluse kohta a. 1858-1945.² Viimastest tööst sain kasutada lõpuosa, mis käsitleb Vietnami DV moodustamist.

Välismaiste autorite teostest sulle kõigepealt nimetada vietnami autori Truong-Chinh'i kahte tööd „Augustirevolutsioon Vietnamis“ ja „Seitse aastat Vietnami Demokraatlikku Vabariiki“, mis on koondatud ühte raamatusse.³ Esimeses töös on peatähelypanu pööratud Augustirevolutsiooni eeldustele, tema iseloomule ja tugevate ning nõrkade külgede analüüsile, teises on toodud ülevaade Vietnami DV elust 7a. juuksel.

Jean Chesneau'i ülevaade vietnami rahva ajaloost⁴ on tähelypanuväärne kui esimene raamat Vietnami ajaloost, mis on kirjutatud prantsuse autori poolt ajaloolise materialismi seisukohtadelt.⁵ Töös esineb mõningaid vrgu Vietnami ajaloolise mineviku käsitlemist (näit. on suurendatud vietnami rahva mahajaämest enne Hiina vallutust, samuti rahvuslike vastuolude osa

¹ А. Т. Буганов, Государственный строй Демократической Республики Вьетнам, Москва, 1958

² А. Т. Шилтова, В. Ф. Моргвинов, Национально-освободительное движение во Вьетнаме (1858-1945), Москва, 1958

³ Труонг Шин, Августовская революция во Вьетнаме, Москва, 1954

⁴ Жан Шено, Очерк истории вьетнамского народа, Москва, 1957

⁵ Жан-хюи-Лиеу, О книге Жана Шено «Очерк истории вьетнамского народа». - Жан Шено, лк. 13.

Enne, kui aruda otselt antud teema käsitlemisele, pidasin vajalikuks teema mõningad andmed Vietnami ja tema ajaloolise mineviku kohta.

Vietnam asub Indo-Hiina poolsaare idaosas. Tema territoorium, mis on nagu välja venitatud põhja-lõuna suunas, on 340 tuh. km².¹ Elanikkond on umbes 23 milj.,² kellest ligikaudu 3 milj. moodustavad vähemusrahvad.³ Vietnam on rikas maa. Soojus ja niiske kliima tõttu kasvavad siin sellised hinnalised toidu- ja tehnilised kultuurid, nagu riis, te, kohv, kautšuk, puuvill, suhkur jne. Vietnami maapõues leidub mitmeid merkuureid maavarasid: rüht, rauda, mangaani, värvilisi metalle, kulda.

Vietnami kaugest minevikest on teada, et seda asustanud rahvas oli kõrgel kultuuriga ja tal olid laialdased kaubanduslikud sidemed naabermaade, viite aga Hiinaga.⁴ II saj. algul e. m. a. vallutati Vietnam Hiina poolt, kelle ülemvõrre alla ta jäi umbes tuhandeks aastaks. III sajandist peale algas Vietnamis ajaloos inimisvuse periood.⁵ Siit alates sai ka alguse tsentraliseeritud monarhia.

Vietnami kultuurile avaldas tugevat mõju Hiina kultuur.⁶ Hiina eskuju

¹ Шуртова, Мергунцов, lk. 194.

² Seals.

³ С. А. Мейтарах, Борьба народов Вьетнама, Лаоса и Камбоджи за национальную независимость, демократию и мир, Москва, 1954, lk. 4.

⁴ Seals, lk. 5.

⁵ Подкопаль, Очерки..., lk. 5.

⁶ И. Подкопаль, Борьба вьетнамского народа за свободу и национальную независимость, Москва, 1953, lk. 6.

oli üles ehitatud riigiparadaad ja armee. Hiljem, Vjetnami kultuuri otseku ajal (XV-XIX saj.), langes see mõju märgatavalt.¹

Alates XVI sajandist sirutand olid Aasia järle oma käe kolonisaatorid. Ilmusid kaupmehed ja misjonärid - portugallased, hispaanlased, hollandlased, inglased, prantslased. Rahva survele asti nad Vjetnamist välja.² XVIII sajandil jäid siia ainult prantsuse misjonärid.

Vjetnamlased liikusid aegam oda m oda rannikut lõunapoolle ja asustasid Mekongi delta.³ XVIII saj. alguses kujutas Vjetnam endast juba lõplikult formeerunud riiki, mille piirid praegu ei muutunud prantslaste vallutusteni.

Vjetnami vallutamise Prantsusmaa poolt algas 1858. a.⁴ Vjetnam huvitas Prantsusmaad loodusrikkuste ja soodsa strateegilise positsiooni poolt. Hiljem, kui Vjetnami terviklikult avastati rikkalikud maavarade liivaklad, kasvas tema tähtsus Prantsusmaa jaoks veelgi. XIX sajandi alguses viis Prantsusmaa lõpule Vjetnami vallutamise ja moodustas koloniaalse riigiparadaadi.⁵ Et nõrgestada vietnami rahva vastupanu ja kergendada tema allutamist, jagasid

¹ Тогкондов, Борьба..., lk. 6.

² Тогкондов, Ореку..., lk. 8.

³ Тогкондов, Борьба..., lk. 6.

⁴ Siialt., lk. 7.

⁵ Тогкондов, Ореку..., lk. 17.

vallutajad Vretnami 3 valdi ossa - Ton-
king, Annam ja Lotõrnhiina - ning kehtes-
tasid seal erineva valitsuskorra.¹

Vabadustarmastav Vretnami rahvas
ei leppinud kunagi koloniaalrikkega.
Sellest annavad tunnistust arvuhood üles-
tõusud: a. 1884-1888, 1893-1896, talurahva-
sõda Põhja-Vretnamis, mis kestis kuni 1913.
a.; ülestõus Lõuna-Vretnamis 1916.a.²

Uue tõusu saavutas rahvuslra-
-vabastusliikumine Vretnamis peale Oktoob-
rirevolutsiooni võitu Venemaal.³ Kasvas
proletariaat. 1924-1930.a. teismusid prole-
tariaadi rühisvad väljastumised.⁴ Neli
aastail algas võttlus kodanluse ja prole-
tariaadi vahel juhi osa eest demokraat-
likus revolutsioonis.

1924. a. alatus tekkisid Vretnamis
kommunistlike rühnaga organisatsioonid.⁵
Nad olid oma iseloomult väikekodan-
likud ja nende liikmete ettekujitus kom-
munismist oli ebamäärane, kuid nad
tähistasid tööliiklasi kui uue jõu rüh-
mist poliitilisele areenile. 1930.a. ühendati
need organisatsioonid Indo-Hiina Kom-
munistlikus Partuks.

1930.a. alatus võttis tööliiklas usotsas
Indo-Hiina Kommunistlikus Partuga revo-

¹ Подкопай, Борьба..., lk. 7.

² Буганов, lk. 7-8.

³ Подкопай, Очерки..., lk. 20.

⁴ Минь Чань, Революционные движения во
Вьетнаме. - "Советское востокосведение,"
1956, №1, lk. 39.

⁵ seals., lk. 39-40.

lutrioonilise liikumise juhtimise enda kätte.¹
 1930-1931.a. teimus võimas revolutsiooniline
 võtluse laine - streigid kaevandustes, val-
 rikutes ja kaudsukiistandustes, demonst-
 raadid rahute matusude ja rõhumise vastu.
 Kahes provintsis leodi võtluste kõiges nõu-
 kogud. Kuigi nad said lüüa, oli nende mõ-
 ju suur järgnevale võtlusele. 1933.a. elav-
 nis uuesti revolutsiooniline võtlus. A. 1936-
 -1939 streikisid peaaegu kõigi ettevõtete töö-
 lised. Kommunistliku partii ühendas ille-
 gaalru töö legaalsuga.

Samal ajal kasvas Euroopas fašis-
 miõht. Kaug-Idas püüdsid oma valdusi
 laiendada jaapani militaristid. Indo-Hiina
 KP pööras mitmel korral prantsuse kolo-
 niaaladministratsiooni tähelepanu kasva-
 vali ohule jaapani poolt.² Kommunistli-
 ku partii juhtimisel korraldati demonst-
 ratsiooni fašismi ning sõja vastu. Nõuti
 demokraatlikku vabadusi rahvale. Prant-
 suse kolonisaatorid ei suutnud ja ei
 püüdnudki midagi ette võtta, et kaitsa
 oma valdusi jaapanlaste vallutuste eest.

---

¹ „Современное боевое движение“, 1956, №1, lk. 40-41.

² Тогронаев, Орепки..., lk. 28.

Ïpt.

Vietnami Demokraatliku Vabariigi moodustamine

Prale Prantsusmaa kapituleerumist 1940.a. jäätliku Saksamaa us viisid jaapani imperialistid oma väed Indo-Hiina piirile! Prantsuse kolonisaatorid, olles hirmul vietnami rahva revolutsioonilise liikumise us, ulistarid alistuda jaapani okupantidele. 1940.a. augustis tunnustas Vichy valitsus Jaapani valitsevaid huve Indo-Hiinas. Seejärel alustarid Jaapani väeosad Vietnami vallutamist. Okupandid säilitarid kohalike prantsuse koloniaaladministratsiooni, mis kurgendas neil vallutatud territooriumi juhtimist ja kohalike ressursside kasutamist.² Säilitades endin administratsiooni, püüdsid jaapanlased hoida end emal kohalike elanike vihavaenust ja esineda vietnamlaste sõpradena ning võõramaisust inkest vabastajatena.

---

¹ Тогронаев, Очерки..., lk. 29.

² Мемуары, lk. 35-36.

Siid võetnami rahvas mõistis peagi, et Jaapani okupatsioon toob kaasa veelgi raskema olukorra ja et jaapani imperialistid pole sugugi paremad prantsuse kolonisaatoritest.¹ Prantsuse kolonisaatorid ühinesid jaapani okupantidega rahva vastu, mis kutsus esle laredi hulkade vthavaenu.² Põhja- ja Lõuna-Vietnamiis tekkisid rlvastatud ülestõusud. 1940.a. novembris kaarasid reas maa lõunarajoonides võrme Vietnami patrioodid. Ülestõus suruti maha ja likvideerit rahvavõrm vabastatud piirkondades. Üle maa veres terrorilaine.³ Siid mingid repressioonid ega jälitamised ei suutnud peatada rahva kasvavat mulyraha välismaiste anastajak vastu.

1941.a. võeti Vietnami antifasistlike organisatsioonide esindajate kongressil Indoneesia Kommunistlike Partei initsiatiivre vastu otsus luua Vietnami sõltumaken est võitlumin liiga - Vietmin.⁴ Vietmini koosmim kuulused kõrvuti kommunistlike partuiga ka teised partuud ja organisatsioonid.⁵ Vietmin oli poliitiline organisatsioon, mis ühendas oma ridades tööliste, taluuregadi, käsitööluste, intelligentsi ja ka rahvuslike kodanluse ning patriootlikult meelstatud mõismim esindajaid. Siid kõiki ühendas võitlus koloniaalre ekspluakerimim vastu

---

¹ Мухомарян, к. 36.

² Тодковал, Очерки..., к. 30.

³ Мухомарян, к. 36.

⁴ Sials.

⁵ Тодковал, Очерки..., к. 32.

ja isesisva riigi loomise eest, kuigi nad ei kujutanud ühtemoodi ette tulevase sõltumatu Vjetnami poliitilist korda. Vjetmini juhtivaks organiks oli Keskkomitee¹. Vaatamata koloniaalvõimude terrorile, tekkisid Vjetmini kohalikes organisatsioonides enamuses provintsidid.

Vjetmini programmi väljatöötamisel ilmutas kommunistlik partei paindlikust taktikat, et säilitada rahva ühtsus võitluses jaapani okupantide ja prantsuse kolonisaatorite vastu. "Sutõttu tõstis Tšud-Hüina Kommunistlik Partei paülesandena esile rahvusliku sõltumatus kättevõtmise ja riigi rajamise demokraatlike alustel, konkretiseerimata tulevase riigi sotsiaal-majanduslikku ning klanitseloomu. Vjetnami kommunistide initsiatiivil vastu võetud Vjetmini programm nägi poliitlises alal ette kõigist elanikkonnast riiklikult esinduskogu valimise, kes pidi välja töötama demokraatliku riigi konstitutsiooni. Majanduslikul alal nägi programm ette jaapani ja prantsuse imperialistidele kuuluvate pankade natsionaliseerimise, kolonisaatorite poolt sisse seatud maksude tühistamise ning uute maksude sisse seadmise kõige demokraatlikemal printsiibil.

---

¹ Хуумаран, lk. 37.

² Тогнонав, Орепки..., lk. 32-33.

Sotsiaalsel alal oli programmis ette nähtud demokraatlike raduste ja 8-tunnilise tööpäeva kehtestamine, sotsiaalkindlustuse teostamine ning töötasu miinimumi garanteerimine.

Vietnami programm suunas vietnami rahvast relvastatud ülestõusu ette valmistamisele jaapani anastajate ja nendega koos töötavate prantsuse kolonisaatorite vastu.¹ Võeti vastu otsus laialdase partisaaniliikumise organiseerimise kohta. Kommunistlik partii mõistis, et võrde kindlustamiseks on vaja relvastada rahvas, luua partisaanisalkade alusel regulaararmee. Vietnami rahvaarmee loomine saigi teoks 1944. a. detsembris.

1944. a. lõpus vabastati Põhja-Vietnami kuuks provintsi, kus loodi uued, rahva poolt valitud võimuorganid - rahvakomiteed.² Need provintsid muutusid vietnami rahva rahvusliku-vabastusvõitluse peamiseks baasiks.

1944. a. hakkas Jaapan sõjaliselt lüüa saama. Ühtlasi nõrgenesid 1944. a. lõpus ja 1945. a. alguses Jaapani positsioonid Vietnamis.³ Rahvuslik-vabastusliikumine, mis hakkas 1944. a. lõpust võtma relvastatud võitluse kuju,

---

¹ Подкороб, Орепки..., lk. 33.

² Икунтаряк, lk. 38.

³ Умуртова, Моргунов, lk. 159.

oli tõsiseks ohuks Jaapanile. Samuti kartis ta lõõki prantslastelt. Et kindlustada oma olukorda, teostasid jaapanlased 9. märtil riigipöörde, liividesid prantsuse koloniaaladministratooriumi ja kuulutasid välja Vjetnami „sõltumatus“. Sealjuures esinesid nad jäjekordselt vjetnami rahva vabastajateks prantsuse koloniaatoridest. Pöörde ja jaapanlaste poolt mängitud „rexisseer“ komöödia tähendasid tegelikult Vjetnami muutmist. Jaapani imperialismi koloonias.

Kuigi pöörde ettevalmistamine jaapanlaste poolt oli teada prantsuse koloniaalvõrmuude, ei võttud midagi ette selle ärahoidmiseks.² Veelgi enam, mitu järelandmistega püüti pöört ära hoida. Peale 9. märtil pöört prantsuse koloniaalvõrmuude põgenesid või kapituleerusid, kuid ei loobunud oma plaanidest taastada prantsuse koloniaalvõrmuude, kui saabuvad liitlasväed.

Vjetnami monarkia, olles varem töötanud koos prantsuse koloniaalvõrmuudega, anus peale pöört koostööle jaapani okupantidega.³ Juba 10. märtil saatis keiser Pao Tai õnnitlused ja tänuavaldused Jaapani vägede vjet-

---

¹Urumova, Slovgleusob, lk. 164.

²Seals., lk. 160-162.

³Seals., lk. 163.

nami rahva „vabastamis“ ust prantsuse kolonisaatorist.

Peale 9. märtsi pööret jäi võitma mi rahva ette faktiliselt vaid üks vaenlane - jaapani okupandid. Jaapanlased püüdsid takistada rahvusliku vabastusliikumist. Nad levitavad luuletusi, kutsudes võitmini endaga koostööle.¹ Nähes aga, et sellega midagi ei saavuta, laimavad nad võitmini ja väitsid, et ta on kodumaa isemisuse vastu. Kõrd Indo-Hiina Kommunistliku Partei paljastas jaapani okupantide teguvust ja viis läbi laialdast selgitustööd massides.²

Juba 9. märtsi õösel tuli Indo-Hiina Kommunistliku Partei Keskkomitee büroo kokku laiendatud plenumile, et arutada pööride tulemusena tekkinud uut olukorda ja töötada vastavalt sellele välja partii taktika.³ Plenumi otsused avaldati 12. märtsi direktiivides pealkirja all „Jaapani-Prantsuse kokkupõrge ja meie tegevus“, kus anti 9. märtsi sündmuste analüüs. Direktiivides näidatakse, et Jaapan likvideeris prantsuse kolonisaatorite võimuse, et haarata Indo-Hiina ja muuta ta oma kolooniaks. Peale 9.

¹ Урманова, Моргунов, lk. 165-166.

² Тогоннаев, Оркуе..., lk. 34.

³ Урманова, Моргунов, lk. 169.

märtsi pööret polnud tingimused ülestõu-
susk veel küpsud, kuna jaapanlastel
tihtsandid pöördi suhteliselt kergelt ja
nende positsioonid olid veel küllalt su-
gavad. Peale selle polnud rahvas re-
volutsiooniks ette valmistatud. Plenu-
mil märgiti, et poliitiline kriis, nälg ja
Tšiu maailmasõja jõudmine lõppperioo-
di soodustavad revolutsioonilise liiku-
mise tõuse Vjetnamis ja rajaline fron-
gimuste kujunemist üldiselt ülestõuselus.

Peale pöörat tuli muuta agitatioo-
ni- ja propagandavorme vastavalt üles-
tõusule ulnema perioodi vajadustele, et
kiiresti mobiliseerida massid. Otsustati
alustada laialdast vastupanuliikumist
jaapanlastele ja valmistada ette ülemi-
nenut üldisele ülestõusule.

Kohu peale 9. märtsi sündmuse
alustas Vjetmin laiaulatuslikku par-
tisaniisõda jaapanlaste vastu, sugine-
des kuule provintsiile Põhja-Vjetnamis,
kus Vjetminil oli oma poliitiline baas
ja kus tegutsesid tema poolt loodud
kaas revolutsioonilist armeeid.² Kõle-
mad armeeid koos partisanidega tungi-
sid kallale jaapani väeosadele ja
võtsid ära relvi põgenemisele prantsuse
sõjaväelastelt. Vastavalt 12. märtsi

¹ Улуушоба, Нопгбуков, lk. 170.

² Seals., lk. 171-172.

direktiividele kutsus Vretnin Prantsuse väe-
juhatus ja sõdurid ühinema Vretni-
ni vabastusliikumise jõududega, et koos
võrduda jaapanlaste vastu. Prantsland
hõustusid kohati koostööga, kuid ainult
selleks, et pääseda desarmeerimisest rah-
vaarmee poolt, ja põgenesid peagi sa-
muti kuomintanglikku Hiinasse.

Vretnami võitlejad kostasid relvas-
tatud kallalitunge vaenlase sõjalistele
postidele ja väiksematele linnadele, hä-
vitasid väljapaistvaid fašistlikke sigelasi
ning organiseerisid rahva võitlusrihmi
isegi väljaspool partisaanirajoonide piire,
kutsudes üle ngadust vaenlase ridades.¹

9. märtri sünnimused tormisid ajal,
mil maal valitsus nälg.² Sajad tuhan-
ded inimesi hukkusid, ne ajal kui
jaapani laod olid täis riisi. Sütõttu
oli vajalik mobiliseerida rahvahulki
riisiladude kaaramisele, mis kandis rel-
vastatud väljastumiste ilmet. Vretnini
tõotajad tõmband sellega rahvahulgad
kaasa vastupanuliikumisse.

Relvastatud võitlus jaapanlaste
vastu sidus Vretni aktiivse propaganda-
tööga.³ Organiseeriti hulgaliselt mitinguid,
mille ajal heisati Vretnini lippu ja le-
vitati jaapanivastaseid lendlehti.

---

¹ Прыокр Улуу, lk. 33.

² Seals.

³ Ууурмова, Моргбуноб, lk. 172-174.

Loodi löökrühmad revolutsioonilise kirjanduse levitamiseks. Riskerides eluga, komsid kommunistid ja Vietnami loojajad rahvarohketesse kohtadesse, kus algatasid 9. märtsi pöörde ja "iseseisvuse" tõelist reloomu ning kutsusid võitlusele. Juba märtsis ja aprilli algul formusid patjades Põhja-Vietnami provintsidus, mis polnud varem kaaratud vabastusliikumisest, rahvarohked jaapanivastased mitingud ja massilised reloastatud demonstratsioonid Vietnami lipu ning loosungite all. Kui algul peale pöörde vähehaadlikud elanikkonna kihid, petitud jaapani okupantide ja nende käsilaste poolt, uskusid neid kui "vabastajaid" ning nende poolt kängitud "sõltumatust", siis augustis võttis elanike valdav enamus osa rahvusliku vabastusliikumisest, mida juhtis Vietnami.¹

Vietnami mõju kasvule näitab see, et paljudes kohtades kasvavad tema read juba 1945. a. aprilli keskpaigas üle kuu korra.²

Laialdane partisanivõttlus, massilised jaapanivastased demonstratsioonid ja mitingud, aktiivne propaganda, reloastatud väljastumised ja küsi-

---

¹ Muurmoja, Mongbukob, lk. 168.

² Seals, lk. 174.

ladude haaramine rahva poolt - need võtlusvormid said peamiselt peale pööret.¹

Märtsi lõpul saatsid jaapanlased Vjetmini tugibaaside vastu karistusalgaad, mis enamuses purustati kaks arme, Vabastusarmee ja Rahvusliku päästarmee poolt.² Tänu suurt jaapanlaste pealtung nile tugibaasidelle formus mai lõpul.³ Vjetnami patriootid leideti vanglatsen ja pühati, süüdistades poolchorus Vjetminile.

Siis fasisitlike riikide läheneva kapitulumminga ja toetudes rahvuslik-vabastuslikumise tõunule Vjetnami, kutsus Vjetmin 1945. a. aprillis kokku Põhja-Vjetnami kõrgi rahvuslik-vabastusföndude konverentsi.⁴ Konverentsile vastu võetud otsund nägid ette vastupanulikumise edasist arendamist ja uude tugibaaside loomist. Konverentsi otsusega ühendati kaks armeid ühtsaks Vjetnami Vabastusarmeks. Loodi ka ühine väepuhatus - Põhja-Vjetnami sõjalis-revolutsiooniline komitee, kes pidi juhtima partisanirajooni Põhja-Vjetnami ja osutama sõjalist abi ka kõigile teistele piirkondadele. Ühtse revolutsioonilise regulaararmee loomine tuguda rahvuslik-vabastuslikumise fönde.

---

¹ Улуунова, Моргенштерн, lk. 174.

² Seals.

³ Seals., lk. 166.

⁴ Seals., lk. 175.

Konverents pidas vajalikuks asuda võime võtmisele kohtadel ja lüüa kohalikud revolutsioonilised võimuorganid.¹ Tugibaasides, s. t. seal, kus võim oli tegelikult Vretni käes, loodi rahvakomiteed. Mujal, kus polnud veel likvideeritud jaapanlaste võim, kuid rahvuslik-vabastusliikumine oli küllalt tugev, loodi vabastuskomiteed. Need valitsesid rahva huvides, paralleelsetes jaapani võimuorganite tugevust, ja mobiliseerisid rahvast osa võtma vastupanuliikumisest. Samal ajal olid need komiteed uue riigikorra, rahvademokraatliku korra algeteks.

1945. a. juunis kehtus Vretni Kesk-komitee kuu vabastatud provintsi juhtivad töötajad nõupidamiselt.² Nõupidamisel võeti vastu otsus vabastatud piirkonna loomise kohta nende provintside territooriumil. Vabastatud territooriumel, mille elanike arv ulatus üle ühe miljoni, pandi maksma revolutsiooniline võim.³ Vabastatud piirkonna loomisel oli suur tähtsus vabadusvõitluse edasise arengu seisukohalt.

Mai lõpul läks Vretnami vabastusarmee vastupealütlengile jaapani vägedele.⁴ Juunis ja juulis vabastas ta rea linnu ja asustatud punkte, mille tulemu-

¹ Улууртоба, Моргбуноб, lk. 176-178.

² Тугбааси Уул, lk. 23.

³ Улууртоба, Моргбуноб, lk. 178.

⁴ Сеалс., lk. 179.

una vabastatud piirkond laienes. Loodi uusi tugibaase.

Üldrahvaliku tõus jaapani okupantide vastu ja noore armee esimised võrduolud olid tõuks Vietnami uue programmi vastuvõtmisele võtles rahvuslike sõltumatuse eest.¹ Programm avaldati mõni kuu enne Vietnami Demokraatlike Vabariigi väljakuulutamist. Suukord oli programmis otsustatud, et Vietmin kavatses peale võitu jaapanlaste üllatava Vietnami DV ajutise valitsemis-eesdemokraatia vaimus. Programmi poliitilises osas olid sellised mõtted, nagu üldine valimisõiguse kehtestamine, amnestia poliitvangidele, Prantsusmaaga sõlmitud lepingute tühistamine, sõberlike sidemete loomine kõigi demokraatlike maadega, otsustav võitlus igasuguse Vietnami sõltumatust ähvardava ohu vastu jm. Sotsiaal-majanduslikul alal nägi programm ette feodaalsete igandite ja maade kaotamist, progressiivse tulumaksu sisseadmist, kodumaal rüütelite omandi konfiskeerimist ja nationaliseerimist, maa industrialiseerimist, agraarreformi teostamist, 8-tunnilise tööpäeva kehtestamist jm. Samuti püstitas programm ülesanded kultuurilisel alal, kus erilist tähelepanu pöörati võtlesile fašistlike ideoloogiaga ja haidusküsimuste lahendamisele.

---

¹ Tõgkonau, Oupku..., lk. 35-36.

Jaapan, saades kaotuse osaliseks kõigil rindel, oli 1945. a. augustis juba täiesti võimetu vastu seisma iga päraga kasvavale rahvuslik-vabastusliikumisele.¹ Selles ajas oli suurel osal Põhja-Vietnami territooriumist jaapanlaste ja nende marionettide võim likvideeritud või täiesti paralüüsitatud. Rahvuslik-vabastusliikumine kasvas samuti Kesk- ja Lõuna-Vietnamiis. Lõuna-Vietnamiis olid Vietmini organisatsioonid küll suhteliselt nõrgad. Siiski levitati 1945. a. augustis peaaegu kõigis provintsidest linnadele ühiskutsuga valmistuda relvastatud ülestõusuks.

9. aug. 1945. a. tungis Nõukogude Armei Mandžuuriasse.² Jaapani armei purustati. Sel ajal kutsus Indo-Hiina Kommunistlik Partei kokku ülemaalse konverentsi, kus võeti vastu otsus üldise ülestõuse läbiviimise ja Vietnami Demokraatliku Vabariigi moodustamise kohta. Vietmini Keskkomitee kiitis selle otsuse kiireks. Otsuse loodi ülestõuse komitee ja ööl vastu 14. augustit, kui sai teatavaks Jaapani kapitulatsioonist, anti käsk üldiseks ülestõusuks. Juba enne käsu saamist ülestõusuks olid Vietmini töökojad, juhitudes 12. märtsi direktiividest, asunud mitmetes kohtades tekkimisel rahvaülestõusude etteotsa.³

¹ Урманова, Монголия, lk. 180-182.

² Трюков Уман, lk. 23-24.

³ Урманова, Монголия, lk. 185-186.

16. augusti hommikul avati vabastatud piirkonnas Rahvuslik kongress.¹ Oli kogunenud üle 60 delegaadi kogu maalt-riinvast rahvusest ja erinevate poliitiliste vaaditega inimesed. Kongress kinnitas Vietnami Demokraatliku käsu üldisest ülestõusust ja valis Vietnami Rahvuslik-vabastuskomitee, s. t. Vietnami DV ajutine valitsus. Ajutine valitsus koosnes kümnest liikmest ja oli nende jõudude esinduseks, kes olid koondunud Vietnami.² Kongressile esines esmakordselt avalikult peale pikki aastaid põrandaalust tegemist Ho Chi Minh.

Kongress toimus olukorras, kui üldine ülestõus Vietnamis juba algas. Suutõttu lõpetas ta 17. augustil töö ja saadikud läksid kohtadele, et koos kohalike töötajatega juhtida ülestõusu.

Selle ajaloolisel kongressil näitas kommunistlik partei kätte poliitilise joone: viia rahvas relvade haaramisele jaapanlastelt, võtta võim jaapanlaste ja nende marionettide käest ning kindlustada Vietnami võim veel enne lütlaste saabumist Tado-Hiinasse.³

Peale käsu üldiseks ülestõusu algasid kõikjal Vietnamis relvastatud demonstratsioonid, millest võtsid osa

---

¹Труонг Мин, lk. 24.

²Милертова, Мордвинков, lk. 185-186.

³Труонг Мин, lk. 24.

sajad tuhanded inimesed.¹ Paljudes kohta-
des kaasnesid neile pealüüangid jaapani
garnisonidele. Enamus tehnikid ja ettevõtteid
katkestas töö. Kõrval loodi kohalikke üles-
tõusukomiteesid. 14-15. augustil alustas
rahvaarmee vabastatud piirkonnast peali-
tüügi linnadele ja tähtsamatele asusta-
tud punktidele. Enamikes rajoonides Jaa-
pani väed, olles demoraliseerunud kuul-
dustest kapituleerumise kohta, ei osutanud
vastupanu.

Et takistada võimu üleminekut re-
volutsioonilise rahva kätte, heideti Jaa-
pani kapituleerumise päeval (13. aug.) Põhja-
ja Kesk-Vietnami alla prantsuse lange-
varjuritest gruppide, kes pidid hoovima
võimu maal.² Enamus neist gruppidest
võeti kinni rahvaarmee poolt. 16. aug.
võttis Prantsuse valitsus vastu otsuse
paisata kiiresti mõned prantsuse väl-
osad Jaksamaalt Indo-Hiina. 22. aug.
heideti Lõuna-Vietnami alla teise par-
tii prantsuse langevarjuritest. USA väe-
juhatus nõudis liitlasjõudude nimel
Jaapani vägedelt mitte alistuda Viet-
nami Vabastusarmele ja aidata liit-
lastel okupeerida Indo-Hiina. Mõni aeg
hiljem sai Jaapani vägede ülemjuhata-
taja samasuguse käsu ka Inglise väeju-

---

¹ Урманова, Моргунов, lk. 186.

² Seals, lk. 187-188.

hatuselt. Nüüd revolutsiooni ei seelt -
nuid Vjetnamiis peatada ei jaapani oku-
pandid ega prantsuse imperialistid.

17. aug. algas Hanoi Vjetnami üles-
kutsel relvastatud demonstratsioon.¹ Maja-
de sinad katused pealüüjadega: "Sõl-
tumatus või surm!" Demonstratsioon jäit-
kus 18. augustil. Osa Pao Tai väeosi ja
politseinikke läks üle revolutsioonilise
rahva poolele. 19. aug. oli pealinn üles-
tõusnute käes. Sel päeval võttis Hanoi
relvastatud demonstratsioonist osa üle
20 tuhande inimese. Sell 10 hommikul
võtsid demonstrandid oma valduse
Põhja-Vietnami marionetlike valitsuse pa-
lu.² Rahvaarmee osad vallutasid kõm-
mügiametused, posti, telegraafi ja raud-
tejaama. 20. aug. moodustati Hanoi
Põhja-Vietnami Rahvarevolutsiooniline
Komitee.³ Suga oli revolutsioon Vietnami
pealinnas võitnud.

Revolutsiooniline tõuse olukorras võt-
tis rahvas kogu maal võimu ja moo-
dustas oma võimuorganid-rahvakomiteed.
Vabastuskomiteed reorganiseeriti peale
ülestõuse võitu rahvakomiteedeks. Lähe-
matel päevadel toimuvad ülestõusud
Põhja- ja Lääs-Vietnamiis.

---

¹ Уурмова, Моргулов, lk. 188.

² Тогонанб, Орекле..., lk. 37.

³ Уурмова, Моргулов, lk. 189.

⁴ Seals.

Väljendades vietnami rahva enamus
taht, saatis Vietmini Keskomitee Pao Tai
manifesti nõudlega loobuda troonist. Eri-
mestel päevadel peale revolutsiooni algust
püüdis Pao Tai haavata jaapanlaste abi-
ga võimu, kuid revolutsiooni üldrahva-
lik iseloom tegi selle võimatuks.¹ Vundu-
des, et revolutsiooni peatada ei saa, ei
osutanud kodanluse ja mõisnike ülem-
riht vastupanu, lootis muuta revolutsio-
ni iseloomu ning kaitsta teda oma
võimu kehtestamiseks. 23. aug. astus rah-
vavõime Pao Tai residentisi - Hui'sse.² 24.
aug. andis Pao Tai nõusoleku loobuda
troonist.³ See viis ngaduse marionetlikud
võimud Lõuna-Vietnamis. 25. aug. va-
bastati Saigon. Ülestõusud termisid
võidul paljudes tistes Lõuna-Vietnami lin-
nades ja küladis. Suga oli ka Lõuna-
Vietnamis läinud võim revolutsioonili-
se rahva kätte.

27. aug. toimus Hui's 60 000 demonstren-
di juuresolekul Pao Tai troonist loobu-
mise tseremoonia.⁴ Keisri peale kohale
heisati pidulikult punane lipp kollase
viishuruse tähega - Vietnami revolutsio-
ni ja Vietnami DV lipp.

Mõne päeva pärast kogunesid Viet-

---

¹ Uurimoba, Mopgburob, lk. 190-191.

² Tõgkonab, Orefku..., lk. 37.

³ Uurimoba, Mopgburob, lk. 191-192.

⁴ Seals., lk. 191.

nami Rahvusliku - vabastuskomitee liikmed Hanoiisse, et täiendada komitee koosseisu uute partiidute ühiskonnategelastega.¹ Sellega loodi ühtne üldrahvalik ajutine valitsus esotsas Ho Chi Minhiga.

2. sept. toimus Hanoi pargis grandioosne miting, umbes 500 tuhande osavõtjaga.² Siin esines esmakordselt valitsuse esindajana Ho Chi Minh. Ta luges ette „Vietnami sõltumatus Deklaratsioon“ ja kuulutas välja Vietnami DV moodustamise.

Deklaratsioonis öeldi, et Vietnam katkestab suhted imperialistlike Prantsusmaaga ja kuulutab kehtetuks kõik kokkulepped, millele Prantsusmaa kirjutas alla Vietnami nimel.³ Deklaratsioon kuulutas kogu maailmale: „Rahval, kes nii visalt on enam kui 80 a. kestet võidelnud prantsuse ülemvõrme vastu, rahval, kes mõne aasta jooksul võitles nii mehiselt liitlaste poolt fašismi vastu - sellisel rahval on õigus olla vaba! Selline rahvas peab olema sõltumatu!“⁴

Tiitades Vietnami DV moodustamisest, rõhutas Ho Chi Minh, et vietnami rahvas on otsustanud mobiliseerida kõik jõud ja kui vaja, ohverdada ka oma elu vabaduse ning sõltumatuks kaitses.⁵

¹Пресса Ханой, к. 25-26.

²Спасс., к. 26.

³Демократическая Республика Вьетнам. Коммунистическая, законодательные акты, документы. Москва, 1955, к. 13.

⁴Спасс.

⁵Ж. Аруцелва, В. Теданов, Вьетнам в борьбе за свободу - „Новое время“, 1954, №36, к. 7.

Need sõnad leidsid täieliku kinnitust kõigi järgnevate sündmuste käigus.

augustirevolutsiooni tulemusena ühendas ühtsaks territoriaalset ja poliitilist kogu Vietnami rahvusliku territooriumi, mida prantsuse kolonisaatorid püüdsid aastakümnete jooksul kunstlikult jagada. Revolutsioon lõi Vietnami riikliku organisatsiooni uue tüüpi, mille võimiks sai demokraatlik vabariik, sisuks - rahva demokraatlik diktatuur, s. t. demokraatlik rahvalik ja diktatuur imperialistlike agressorite ning rahva reeturite suhtes.¹ Rahvavõimu kehtestamine lõi eeldused selleks, et viia Vietnam sotsialismile.

augustirevolutsioon lahendas nega peatõusande - võimu võtmise rahva poolt ja võimaldas anda demokraatlikku riiki üleshitamiseks.

Noore vabariigi esimesed suured ülesanded.² Tuli lõplikult hävitada kolonialismi juured ja fodaalsed igandid, kindlustada demokraatliku korra alused, taastada ja üles ehitada maa majandus, tõsta rahva materiaalselt ja kultuurilist taset. Tuli anda kiiresti ületama mahajätmust, nälga ja puudust, mis olid koloniaalorjuse pärandiks. Olukorras raskendas veelgi ne, et 1945.a. sept. tungisid

---

¹ Урманова, Моргенштерн, lk. 196-197.

² Моргенштерн, lk. 68.

prantsuse kolonisaatorid Lõuna-Vietnami, okupatsioonid Saigoni ja mitmed teised linnad.¹ Elanikkond tõusis üles relvastatud võitlemisele vallutajate vastu.

Kohu peale võimuletulekut kuulutas ajutine valitsus väija demokraatlikud vabadused ja garanteeris nende elluviimise.² Kõik rahvused said võrdõigustlikkus. Naised said võrdsed õigused meestega kõigil elualadel. Ajutine valitsus pööras suurt tähelepanu tööliste ja talupidajate olukorra parandamisele. Kehtestati 8-tunnine tööpäev.

22. nov. 1945. a. avaldati dekreet „Kohalikest rahvavõimu organist.“³ Vastavalt dekreedile loodi kohtadel rahva isindusorganid - nõukogud, kes valisid täitevkomiteed.

Ajutise valitsuse 8. sept. dekreediga kehtestati üldine valimisõigus ja kuulutati väija Vietnami ajaloos esmakordselt valimiste korraldamine Rahvuskogusse, kes pidi väija töötama konstitutsiooni ja valima Vietnami DV alalise valitsuse.⁴

Valimised toimusid 6. jaan. 1946. a.⁵ Vaatamata sõjajärgsest tingitud raskustele võttis valimistest osa 90% valijaid. Valimised toimusid ka Lõuna-Vietnami, jälitatuna prantsuse võimude poolt.⁶

¹ Трюонг улук, lk. 88.

² Улюмова, Моргунов, lk. 196-197.

³ Seals., lk. 196.

⁴ Seals.

⁵ Подкониал, Окруж..., lk. 39.

⁶ В. Я. Вассильева. Вьет-Нам - индокитайская демократическая республика. - „Мировое хозяйство и мировая политика“, 1946, № 12, lk. 81.

Süüski valis Lõuna-Vietnami elanikkond oma saadikud. üldse valiti Rahvuskogusse 300 saadikut, nende hulgas 12 naist.¹ 230 saadikut oli valitud Vietnami riidest. Valimised demonstreerisid Vietnami autoriteeti rahva seas ja tugutasid rahvuslikku ühtsust.

2. märtsil 1946. a. avati Rahvuskogu esimene istungjärk, kus moodustati Vietnami DV alaline valitsus usutias president Ho Chi Minhiga.² 8. nov. 1946. a. võttis Rahvuskogu oma teisel istungjärgul peale üldrahvalikku arutelu vastu Vietnami DV konstitutsiooni.

Konstitutsiooni sissejuhatuses on rõhutatud, et rahva ülsandeks on Vietnami territooriumi terviklikkuse säilitamine ja täieliku sõltumatus saavutamise.³ Selle nõude sisseviimine konstitutsiooni tuleks pingelisest diplomaatilisest ja sõjalisest võitlusest, et säilitada Vietnami DV koosseisus maa lõunaosa, mis oli vallutatud Prantsuse vägede poolt.⁴

Konstitutsiooni esimene artikkel on öeldud: „Vietnam on demokraatlik vabariik. Kogu võim maal kuulub vietnami rahvale, olenemata rassist ja rahvusest, soost, varanduslikust olukorrast, sotsiaalselt seisundist ja usutunnistusest.“⁵

¹ Мемуары, lk. 47.

² Тодкондэ, Ореки..., lk. 39.

³ ДРВ, Конечные..., lk. 17.

⁴ Буганов, lk. 22.

⁵ ДРВ, Конечные..., lk. 17-18.

Konstitutsioon määrab ära kodanike kohustused ja õigused.¹ Kohustuste hulka kuuluvad kodumaa kaitsmine, sõjaväeteenistus ja maduste täitmine. Konstitutsioon tagab kõigile kodanikele võrdsed õigused ja demokraatlikud vabadused ning võtab kaitse alla eraomandi. Kõigil kodanikel alates 18. eluaastast on valimisõigus. Valitud võib olla iga kodanik, kes on saanud 21 a. vanaks, kellel on valimisõigus ja kes oskab lugeda ning kirjutada vietnami keeles.

Vietnami DV kõrgeimaks riigivõtmuorganiks on Rahvuskogu.² Tema valimised toimuvad üks kord 3 a. jooksul, kusjuures iga 50 tuh. elaniku kohta valitakse üks saadik. Rahvuskogu valib saadikute hulgast alalise komitee, kes tegeleb Rahvuskogu istungite vahetajadel. Kõrgeimaks täidesaatvaks organiks on Vietnami DV valitsus. Tä koosneb presidendist, asepresidendist ja Ministrite Nõukogust. President valitakse Rahvuskogu saadikute hulgast viieks aastaks, kusjuures on õigus teda tagasi valida. Kohalikeks võtmuorganiteks on nõukogud.

Konstitutsioon oli nende tingimuste väljendusiks, millised ta loodi.³ Vietnami rahva es seisis ülesanne, mis allutas endale kõik muu - võttles imperialistlike

¹ ДРВ, Конституция..., lk. 18-20.

² Слбс., lk. 21-30.

³ Буганов, lk. 20-21.

agressoritiga. Sutõttu omandas 1946. a. konstitutsioon üldõige imperialismivastase suuna. Konstitutsioonis polnud valdi osa ühiskondliku korralduse kohta. Seoses sellega omandas erilise tähtsuse Vietmini programmi II osa: „Ümberkorraldused sotsiaal-majanduslikul alal.“ See sisaldas nõuded konfiskeerida ja natsionaliseerida kodumaa kütjate omand, hävitada fodaalsed igandid jmv.

Esinedes Rahvuskogu teisel istungjärgul, märkis Ho Chi Minh, et kuigi „konstitutsioon pole kaugeltki täiuslik, rahuldab ta momenti ülsanded.“¹

Konstitutsioon kinnitas riigivõimude korras rahva õiguse võtmule.

Valimiste läbiviimisel Rahvuskogusse, Vietnami DV alalin valitsuse moodustamisel ja konstitutsiooni vastuvõtmisel oli suur tähtsus olukorras, kus Vietnami isesisest ähvardas oht prantsuse kolonisaatorite poolt. See tugevdas Vietnami DV positsiooni ja kinnitas tema olemasoleva igahinna eest võrdelda Augustirevolutsiooni saavutuste eest.

Rivolutsiooni võit Vietnamis sai võimalikuks tänu rea sisetiste ja välispoliitiliste faktorite olemasolele.² Rahvas oli ühinenud Vietmini ümber, keda juhtis Indo-Hiina Kommunistlik Partei.

¹ Sygand, lk. 20.

² Tõrjõu uluk, lk. 27-28.

Rahva revolutsioonilised jõud olid ühtsed, võitlejate ridades polnud lahkkelisid, mistõttu nad võisid olustaval hetkel koonduda juhtiva organi ümber ja anda vanlasele tugeva löögi. Mis puhtub välispoliitilise olukorda, siis tekkis Teise maailmasõja käigus vietnami rahvale eriti röödus olukord. Jaapanlased ja prantsuse kolonisaatorid nõrgestatud teineteist võitluse. Jaapani vägede purustamine Nõunogude Armee poolt ja sellele järgnenud Jaapani kiire kapituleerumine ajasid nurga prantsuse kolonisaatorite ja rahvusvahelise reaktsiooni plaanid, mis lootsid asendada Jaapani väed enda omadega ning mitte lubada rahvuslik-vabastusliikumise võitu.¹ Potsdami konverentsi otsuste järgi pidi kuomintanglik Hiina ajutiselt okupeerima Vietnami põhjapool 16. paralleeli, et desarmeerida seal Jaapani väed. Inglismaa pidi desarmeerima Jaapani väed lõunapool 16. paralleeli. Kuid nad ei jõudnud vääri kohale oma vägesid, et takistada võimu võtmist vietnami rahva poolt. Ka Prantsusmaal polnud Jaapani kapituleerumise ajal Kagu-aasias relvastatud jõude vietnami rahva revolutsioonilise liikumise mahasurumiseks.

---

¹ Урманова, Моргенштерн, lk. 182-183.

Kuigi välispoliitilised tingimused olid
suga viti soodsad, ei olnud need üksi
saanud viia revolutsiooni võidule, kui po-
lus olnud vastavaid sisepoliitilisi tingimusi.

Augustirevolutsiooni peamiseks liike-
majanduslikuks jõududeks olid töölised ja
talupojad ühendas töölisklassiga.² Kuigi Viet-
nami töölisklass moodustas umbes 5% kogu
elanikkonnast, oli ta oma klassisisiselt,
organiseerituselt ja kogemustelt kõige revo-
lutsioonilisem osa Vietnami ühiskonnast, kes
oli suuteline juhtima revolutsiooni.

Revolutsioon koloniaalmaades peab
sisaldama nii imperialismivastast revo-
lutsiooni iseloomu kui ka agraar-revo-
lutsiooni, mille sisuks on mõisnike maade
konfiskeerimine ja nende andmine talupo-
egadele.³ Augustirevolutsioon oli imperialis-
mivastane, rahvuslik-vabastuslik revo-
lutsioon.⁴ Tema peamiseks eesmärgiks oli
koloniaalrezüümi likvideerimine, täieliku
sõltumatuse saavutamise ja Vietnami
demokraatliku valitsemisvormi kehtestamine.
Augustirevolutsioon oli oma iseloomult
demokraatlik, kuna ta oli suunatud
jaapani militaristide ja prantsuse kolo-
nisaatorite vastu ning oli osa ülema-
ailmselt võitlusst reaktsioonijõudude vastu.⁵

¹ Трюонг Уин, lk. 28.

² У. Э. Подкопай, Демократическая Революция
Вьетнама, Москва, 1955, lk. 7.

³ Трюонг Уин, lk. 49.

⁴ Шилтова, Моргунов, lk. 194.

⁵ Трюонг Уин, lk. 49.

Karuline rahvusvaheline olukord ja oht prantsuse imperialistide poolt põhjustasid vajaduse säilitada ja laiendada rahvuslikku ühtsust, et anda vastulööks reaktsoonijõududele.¹ Lähtudes neist vajadustest ei nõudnud kommunistlik partii ühiskondlike huvide mõisnike maade konfiskeerimist. Kui revolutsiooni käigus ilmus mõningatus kesk-Vietnami provintssides tendents koheselt mõisnike maade jagamiseks, ei kätunud Vietmin ja kommunistlik partii seda heaks.² Süüski tõi revolutsioon endaga kaasa muudatusi agraraalal, nagu rendimaksu alandamine, imperialistide ja kodumaa reeturite maade konfiskeerimine. Augustirevolutsioon kandis demokraatlikku iseloomu, kuigi see demokraatia polnud veel täielik.³ Revolutsioon hävitas monarhia, kuid see tähendas vaid fodaalkorra osalist likvideerimist.

Augustirevolutsioonil olid nii tugevad kui ka nõrgad küljed. Üheks tugevaks küljeks oli ülestõusu hoolikas ettevalmistus.⁴ Kommunistlik partii ja Vietmin tegelised nii ülestõusu ideoloogilise kui ka materiaalse külje ettevalmistamisega. Loodi tugibaasid ja regulaararmee ning muuetsiti relvi. Vietmini tugevuse

---

¹ Урманова, Морякунот, lk. 195.

² Seals.

³ Мпгюнкн Уун, lk. 50.

⁴ Seals., lk. 35-38.

isloomulikus joones oli see, et ta haaras kaasa massid. Revolutsioonist võttis osa rahva valdav enamuse, millega paratähtselt reaktioonilind kihid. Suga on revolutsiooni üldrahvalik isloom samuti tema tugevaks küljeks. Ja lõpuks - revolutsioon toimis õigeaegselt, kohe peale Jaapani kapituleerumist. Ei jäädud passiivselt ootama, kuni liitlaste armee saadab „vabastama“.

Revolutsiooni puudus oli kõigepealt see, et ta ei alanud üheaegselt kogu maal.¹ Nii oli ettevalmistus revolutsiooniks lõunaosas nõrgem ja Saigonis võitis revolutsioon hiljem. Revolutsiooni käigus ei teostatud Jaapani armee täielikku desarmeerimist enne liitlaste tulekut, millega lasti näest võimalus saada rohkem relvi. Revolutsiooniline võim ei astunud otsustavalt välja reaktioonijõudude ja igasuguste reaktiivide vastu, kes valmistasid ette pinda prantslaste tagasitulekuks. Maal tekkinud olukord oli väga keerukas ja revolutsioonil polnud küllalt jõudu selles. Lõpuks oli puudus veel see, et revolutsioonilistel jõududel ei õnnestunud võtta enda kätte Indo-Hiina pank ja likvideerida prantsuse finantskapitali privilegid. Peale selle ei kehtestatud kontrolli pankade üle. Prant-

---

¹Trjovnik Muz, lk. 43-48.

suri kolonisaatorid said nega võimaluse kasutada pankaid võtlusena revolutsiooniga finantsalal.

Augustirevolutsiooni võidu tulemusena saavutas vietnami rahvas peale 80-aastast Prantsuse koloniaalse võrmetsemise perioodi ja 5-aastast Jaapani okupatsioonivõimatsuse.¹ Augustirevolutsioon vabastas vietnami rahva müüdavast fodaalsest monarhiast, kes mitme sajandi jooksul riisus ja rõhus teda. Revolutsioon pani Vietnamis kehtima ühiskondlike korra - rahvademokraatlike korra. Augustirevolutsioon avaldas suurt mõju rahvuslik-vabastuslikumisele naabermaades. Tä oli peale Teist maailmasõda algava koloniaalsüsteemi lagunemise üheks esimestest tunnustest. Sellis sisab augustirevolutsiooni ajalooline tähtsus.

Augustirevolutsiooni tulemusena tekkivad noor Vietnamis DV arus kogu maa majanduse taastamisele ja rahvarmastava poliitika teostamisele kõigi maade ning uskõige Prantsusmaa suhtes.² Tä püüdis regulurida suhted Prantsusmaaga rahulikult tel, kuid põrkus sin Prantsuse imperialistlike ringkondade vastupanule, kes ei tahtnud mingil tingimisel loobuda Vietnamist.

---

¹ Мушкетер, Моргунов, lk. 198.

² Мемуары, lk. 48.

Indo-Hiina Kommunistliku Partei ja Vietnami ette hakkis ülesanne mobiliseerida kogu rahvas augustirevolutsiooni võitluseks.¹ Et saavutada edu, tuli anda vastulööks koloniaatorile, kes püüdsid lõhutada vietnami rahva ühtsust ja hävitada sellega noor vabariik. Selleks tuli koondada kõik rahva jõud ühtsesse rahvusriidesse, tõmmates revolutsiooni poole ka ebakindlad kihid — kusk- ja väikemoionikud ning tunistujad. Et urgendada kõigi rahvakihtide ühendamist relvastatud vastupanuks, läks Indo-Hiina Kommunistlik Partei vabatahtlikult illegaalsesse olukorda.² 1945. a. nov. avaldas partii Keskkomitee deklaratsiooni Indo-Hiina Kommunistliku Partei laialisaatmise kohta.³ Peale seda loodi ühine marksismi õppimiseks ürotsas kommunistliku partii endise sekretäri Truong - Chingiga. Selle ühingu kaasko moodustati hiljem Vietnami Töörahvapartii.⁴

1946. a. mais loodigi laialolane rahvusriike nimetusega Lien-Viet (Rahvuslik Liit).⁵ Lii ühinesid kõik organisaatsioonid ja isikud, kes ei kuulunud Vietnami koosseisu. Võrdlemise lühikese ajaga suutsid Vietmin ja Lien-Viet saavutada vietnami rahva täieliku ühtsuse.

¹ Мемуары, к. 58.

² Труонг Шин, к. 91-92.

³ И. Подкопай, Борьба вьетнамского народа за свободу и национальную независимость, Москва, 1953, к. 18.

⁴ Жан Шено, к. 263.

⁵ Мемуары, к. 58-59.

II pt.

Vietnami rahva vabadus- võitlus

Mitte leppides Vietnami kaotamisega, mis oli heaks teoreetiline- ja teidudaineteal-
likuks, tööstuskaupade turuks ning täht-
saks strateegiliseks baasiks Kagu-Aasias,
alustasid prantsuse imperialistid koloni-
aalsõda. Nad kasutasid Inglise vägesid,
mis olid 1945. a. sügisel viidud Lõuna-
-Vietnami Jaapani okupatsioonijõudude
disarmeerimiseks. Nende järel saabus Indo-
-Hiinase Prantsuse koloniaalarmed.¹

23. septembril, kasutades Inglise ar-
me kaitset, kellelt nad said relvi, haa-
ravid prantsuse kolonisaatorid Saiigoni.²
Saiigoni vallutamist peale algas viet-
nami rahva vabastussõda.

Okupantide edasitung pörkus Viet-
nami vägede visale vastupanule.³ Alles
pärast täienduse saamist kuu aega peale
interventsiiooni algust muutis kolonisaato-

---

¹ Мемуары, лк. 60.

² Труды ИИИ, лк. 27.

³ Мемуары, лк. 60-61.

rid edasi tungida. Nad seenasid oma
majõud lõuna-Vietnami vallutamisele, mis
oli põhiline riisi- ja kautiukiteotmise ka-
joon. Vaenlast ühaalukate jõudude all
pidi Vietnam halvasti relvastatud armee
taganema.

Raske olukord valikus ka põhjara-
joonidus, kuhu olid viidud Hiina kuomin-
tanglikud väetusused.¹

Soda algas vietnami rahvale elaso-
vais tingimustis.² Maal valikus nälq, mis oli
tingitud kolonisaatorite kaugaugrust valit-
semisest ja Jaapani okupatsioonist. Rah-
vaarmee oli veel väikesearveline, tal polnud
suurte sõjaliste operatsioonide läbiviimise ko-
gemusi, puudus oli relvadest ja laskemoo-
nast. Maal leidus reetureid, kes valmista-
sid ette pinda kolonisaatorite tagasitule-
kuks. Prantsuse koloniaalar mee juhataja
kütles esimesest edust vaimustatuna, et
kogu Vietnam vallutamiseks kulub tal
vaid kolm kuud.³

28. veebr. 1946. a. kirjutas Prantsuse
väejuhatus alla kokkuleppele Chang Kai-
shiga Kuomintangi vägede väljavõimise
kohta Vietnamist ja nende asendamisest
Prantsuse vägedega.⁴ Seejärel lasi kuo-
mintanglik valikus läbi Hiinas asuvad

---

¹ Мемуары, кн. 61.

² Тогронаев, Ореку..., кн. 56-57.

³ Мемуары, кн. 61.

⁴ Seals.

prantsuse väeüksused. Samal ajal saabusid
Haiphongi reidile prantsuse sõjalahvad.

Vietnami DV valitus tegi kõik sel-
lens, et läbirääkimiste tul regulerida
suhted Prantsusmaaga.¹ Et võita aja uute
täiendavate jõudude kogumiseks, sõlmis
Prantsuse valitus Vietnami DV-ga ajuti-
se kokkuleppe.² 6. märtsi 1946. a. kokkuleppes
on öeldud, et Prantsusmaa tunnustab Viet-
nami iseseisvaks riigiks, kellel on oma valit-
sus, parlament, armee ja finantsid.³ Viet-
nam pidi aga jääma Prantsuse Liidu
koosseisu. Lõuna-Vietnami territooriumi-
miste oli sellens ajaks tundur osa kaara-
tud Prantsuse vägede poolt; tema kuu-
lumise küsimus Vietnami DV juurde
pidi lahendatama referendumite teel. Mõ-
lemad pooled kohustund tarvitusele võt-
ma abinõud sõjategevuse katkestamiseks
ja sobivate tingimuste loomiseks läbi-
rääkimiste alustamiseks, mis käsitleksid
Vietnami diplomaatilisi suhteid välis-
riikidega, tema õiguslikke seisundit ja
Prantsuse majanduslikke ning kultuurilisi
huve Vietnamiis. Kokkuleppile lisati täien-
dav konventsioon, mis nägi ette Vietnami ter-
ritooriumil Prantsuse vägede viibimise
korra, kelle ülesandeks oli Jaapani väge-
de lõplik desarmeerimine ja kuomintang-

¹ Подконец, Очерки..., lk. 53.

² Лукманаран, lk. 49.

³ ДРВ, Конституция..., lk. 57-58.

liku vägede asendamise. Armeesuurus ei tahtinud olla üle 15 tuhande mehe.¹ Nähti ette, et Prantsuse väed asendatakse Vjetnami omadega 5a. jooksul.

Kirjutades alla 6. märtsi kokkuleppele, tegi Vjetnami DV järelandmisi Prantsusmaale.² Kokkulepe andis noorele vabariigile vajalikku hingetõmbaega.

Kuigi kokkulepe oli sõlmitud, ei kavatsunud prantsuse kohalikud võimud Vjetnamiis sellest kinni pidada.³ Prantsuse väed laiendasid okupatsioonitööni, sõderid riisumid ja tegid ülekohut kohalikele elanikele, prantsuse võimud aretasid poliitilisi tegelasi jne. Kuigi esialgne kokkulepe nägi ette sõjategevuse katkestamise, tegelikult see süüsi jätkus. Prantsuse reaktioonilised ringkonnad tunnustasid Vjetnami suveräänsust vaid paberil, oma poliitika aga tõestasid nad, et nende tegelikus eesmärgiks on Prantsuse võimu taaskihtistamine.

Su lüdis kinnitust ka Prantsuse-Vjetnami läbirääkimiste ajal.⁴ Läbirääkimised algasid 1946. a. aprillis Lõuna-Vjetnami Dalatis ja jätkusid 6. juulil Fontainebleaus (Pariisi lähedal). Vjetnami esindajad kaitsesid konverentsel Vjet-

---

¹ Мемуары, lk. 50.

² Sials., lk. 51.

³ „Муровое хозяйство и муровая партия“, 1946, № 12, lk. 86.

⁴ Sials.

namis sõltumatust ja turviklikkust, kuid Prantsuse delegatsioonil poolt esitatud statuudi projektist ilmnus, et Vietnam ei saa õigust sõlmida diplomaatilisi suhteid teiste riikidega, oma finantsüsteemi ja iseseisvat armeed.¹

Olles kutsunud Vietnamis DV esindajad läbirääkimisteks Prantsusmaal, meedustarid Prantsuse valitsuvad ringkonnad Lõuna-Vietnamis marionetliku valitsuse, mis näitas, et nad ei mõtlegi loobuda koloniaalrüümi taastamise plaanidest Vietnamis.² Marionetlik valitsus ei leidnud mingit toetust elanike poolt. Peale selle kutsusid nad Dalatis kokku separatistlikku „konverentsi“, kuhu Vietnamis DV esindajaid ei kutsutud.³ Konverentsi ajal võtsid prantsuse kolonisaatorid ette agressiooniakte Vietnamis DV vastu, okupeerisid mõningad piirkonnad Kesk-Vietnamis ja rannikuala Põhja-Vietnamis.⁴ Nende süü tõttu jäidki konverentsil küsimused lahendamata. Et vältida konverentsi täielikku nurjumist ja avada te edasistes läbirääkimisteks, sõlmis Ho Chi Minh 14. sept. 1946. a. Prantsuse valitsusega ajutise kokkuleppe (modus vivendi), millega säilitati Vietnamis status quo kuni uute

¹ Мемуары, lk. 54.

² Seals., lk. 52.

³ Seals., lk. 54.

⁴ Тогконоб, Оккупация..., lk. 55.

lääbiraäkimisteni, mis kavatsiti pidada 1947. a. jaanuaris.¹ Ho Chi Minh rõhutas, et ta pole kokkuleppega rahul, kuid see on siiski samm edasi Prantsuse-Vietnami suhete normaliseerimise poole. Kokkulepe nägi ette vaenuliku tegevuse katkestamise.²

1946. a. okt. võeti Prantsusmaal vastu uus konstitutsioon, mis tunnustas rahvaste õigust iseseisvusele.³ Kuid Prantsuse reaktsoonilised ringkonnad vaatasid konstitutsioonile ja kokkuleppele kui tühistle pabritelle.

1946. a. nov. keskelt alates provotseerisid prantslased vahetpidamata kokkupõrkeid Põhja-Vietnamis.⁴ 19. dets., murdis kokkulepe, alustas Prantsuse armee pealetungi Hanoile ja päästis valla sõja kogu maal.

1946. a. detsembris oli vietnami rahvas kannatud: relvastatud võitlus ja prantsuse kolonisaatorite hävitamise te ning orjuse te.⁵ Vietnami rahvas valis esimese, rahvuslik-vabastusvõitluse te. Relvastatud vastupanu algusest peale näitasid partei ja president Ho Chi Minh kogu rahvale, et võitlus tuleb kauakestev ja et vietnami rahvas peab arvustama ainult oma jõududega. Ho Chi Minh rõhutas mitmel korral, et relvastatud võitlus lõpeb tingimata võiduga, kuid ta tuleb pikk ja raske.

---

¹ Мхитарян, lk. 55.

² Подкониаль, Очерки..., lk. 56.

³ Seals.

⁴ Мхитарян, lk. 62-63.

⁵ Трюони Мин, lk. 89-90.

20. detsembril 1946. a. kutsus Vietnami valitsus rahvast üles koolumaa kaitseli.¹

1947. a. esimese kümne kuu jooksul polnud Vietnami DV sõjaline olukord kaugeltki soodne.² See periood oli prantsuse pealtingioperatsioonide periood. Vietnami võitlejad osutasid visa vastupanu. Nii näitas kaitseli Hanoi kangelaslikult 1947. a. veebruaril keskpaigani. See andis võimaluse riigiparadaadi töötajate ja dokumentide ning mitmeuguste rüüstade ja masinate varustamiseks.

Kuid Hanoi ja teiste linnade mitte vähem kangelaslik kaitsmine Põhja- ja Kesk-Vietnami suhtis vaid ajutiselt pidurdada, mitte aga peatada prantslasi.³ Nv. ekspeditioonikorpus jõudluse suu ülekaal lubas prantslastel vallutada suuremad keskused, nagu Hanoi, Haiphong, Nam-Dinh, Hue jt. ning neid ümbritseva territooriumi.

Vietnami vägedel, kes taganesid alates 19. detsembrist, õnnestus siiski säilitada oma jõud.⁴ Väeosad jaotati rühmadeks, et kergemini minna üle partisanisõja meetoditele. Nende üldtaktika kaardis kaitselisele omale. Kõelduti suurematest lahingutest prantsuse väeosadega. Kohalik taktika aga seisnes vanlasel pealtingimises, mistõttu prantsuse

¹ Meumapax, lk. 64.

² Man iluro, lk. 281.

³ Seals.

⁴ Seals., lk. 285.

väeosad kartsid minna kaugemale kindlustatud punktidest. Püüti hävitada vaenlase daupõudus.¹ Vabades piirkondades avati koolid kaasaegse sõjatehnika tundmaõppimiseks.

Rahvaarmee võitlejad, olles halvasti relvastatud, pidiid võitlema tugeva vaenlasega. Kuid nad võitlesid mehiselt ja saatsid korda kanglastigusid, sest neid innustas armastus kodumaa vastu, ustavus oma rahvale ja vaha vallutajate vastu. Eri-meritel sõja-aastatel kaotasid prantsuse väeosad siitu korda rohkeid võitlejaid kui Vabastusarmee osad.² Vietnami noor armee kasvatus ja kasvav lahingute käigus.

Ekspeditsioonikorpusse pealetung 1947. a. sügisel pidi Prantsuse väejuhatus arvestuste järgi andma vabariigile purustava löögi.³ Võitlusrajoonis kujunes Viet-Bac, Põhja-Vietnami uus armenumaid rajoon, mis artses Hanoiist põhja pool ja ulatus Punase jõe (Songcau) vasakust kaldast Hii-na piirini. See sügisene pealetung ületas oma ulatuselt kõrv Prantsuse vägede eelnevad operatsioonid. Kuid pealetung lõppis liüasaamisega. See oli esimene tugev hoop vaenlasile.⁴

Truong-Chinh väitis 1947. a., et vietnami rahva vabastussõda läbib kolm etappi.⁵

¹ Мемуары, lk. 65.

² Жукович, lk. 111.

³ Мемуары, lk. 69-73.

⁴ Подковал, Очерки..., lk. 57.

⁵ Жан Улен, lk. 282-283.

Esimene etapp on raitse ja vaenlase pealetungid etapp, sellele järgneb jõudude tasakaaluperiood ja lõpuks - üldine vastupealetung. Prantslask poolt kavatsitud suure pealetungi nurjumisega 1947.a. sügisel lõppes sõja I etapp.¹

Prantslaste ebaõnnestumisi ei julgenud prantsuse imperialistid alustada suuri sõjalisi operatsioone Vietnamis DV vastu.² Nad viisid oma jõud linnadesse ja kindlustesse. Suures kindlustatud piirkonnades ja kantades oma ohujõude, lootes Prantsuse võtjehatus säilitada tugipunktid järgnevaiks sõjalistes operatsioonides. Sõda võttis pikalvenivara iseloomu.

Suure sõjaloekorraga, mis nõudis operatiivset juhtimist, oli vajalik riigiparadi ümberkorraldamine.³ Kuna Rahvuskogu ei saanud normaalselt töötada, andis ta oma funktsioonid üle valitsusele. President täitis ühtlasi ka peaministri kohustusi. Valitsus arvas omapärase olukorras, sest polnud võimalik maa juhtimist tsentraliseerida.⁴ Sutõttu pidi ta püüdnud vaid põhimõteteliste juhistega ja andma kohalikele võimuorganitele tegevusvabadusi. Maa jaotati 14-ks sõjatsiooni, kellele anti laialdane autonoomia. 1948.a. märtsis moodustati seoses sõjalise olukorraga

¹ Мхитарян, lk. 73.

² Мхитарян, Борьба народов..., lk. 16-17.

³ Богданов, Очерки..., lk. 41-42.

⁴ Жан Уено, lk. 284.

stabilisurumisinga 14 trooni asemeli 6 ühendatud trooni.¹ 1948.a. 19. nov. dekreedil alusel loodi ajutised riigivõimuorganid sõja perioodiks - sõjalis-administratiivsed komiteed.²

Rahvaarmee omandas võitluste käigus sõjalisi kogemusi.³ Tä oli relvastatud troopu- ja Vietnami oma tehastes tooditud relvadega. Tunduvalt paranes arme organisatsioonilt.⁴ Partisanisalgad hakkasid organiseeruma röövludeks, pataljonideks, polkudeks. Seal, kus oli võimalik, läksid polgud diviiside koosseisu ja kus vaja, säilitasid rüesivuu. Lõuna-Vietnami okupeeritud territooriumil jäid ingi pataljonid ühesivains.

1949. aastaks seutis Vietnami DV luua regulaararmee, mille suurust välismaine ajakirjandus hindas 100-150 tuhandele.⁵

Suur tähtsus vietnami rahva võitlusele oli hiina rahva võidul.⁶ Hiina Rahvaabariigi moodustamine 1949.a. kindlustas Vietnami DV-le sõbraliku tagala.

Mitte lootes ainult Vietnami ühisuse sõjalisele lähendusele, läksid praegused kolonisaatorid uutele manööveritele. Need alustasid läbirääkimisi endise Annami keisri Pao Tsuga, kes asus emigratsioonis

---

¹ Жан Шено, lk. 297.

² Буганов, lk. 87.

³ Подкопай, Очерки..., lk. 58.

⁴ Жан Шено, lk. 310.

⁵ О. А. Артуров, Демократическая Республика Вьетнам - Государственное право зарубежных социалистических стран, Москва, 1957, lk. 399.

⁶ В. М. Бугаренко, Демократическая Республика Вьетнам - "Триподавание истории в школе", 1953, №3, lk. 104.

Honkongis, tema tagarituliku kohta Vietnami.¹ Kolonisaatorid lootsid õhutada vietnamlast si võitlema vietnamlaste vastu. Selleks kasu-
taid nad reaktsoonilisi ja müüdavaid
elemente, mis olid hirmutatud demokraat-
likust ümberkorraldustest. 8. märtsil 1949.
a. kirjutas Prantsuse valitsus Pao Taiiga
alla kokkuleppele Prantsuse vägede poolt
okupeeritud territooriumil iseseisva Viet-
nami riigi moodustamise ja tema kullu-
mise kohta Prantsuse Liitu. Prantsuse ko-
lonisaatorid püüdsid marionetlikku riigi
loomisega petta rahvahulki ja nõrgendada
nende võitlust vabaduse ning sõltuma-
tuse eest.² Kuid vietnami rahvas sehtus
põlguaga Pao Tai liikide. Okupeeritud ter-
ritooriumil, mida juhtis Pao Tai marionet-
lik valitsus, laiines partisanivõitlus.

Juba kahe maailmasõja vahelisel
perioodil kasvas Amerika ühendriikide
valitsuvate ringkondade huvi Kagu-Aasia
vastu.³ Veel enne Teist maailmasõda
olid USA imperialistid paigutanud oma
kapitale mõningatesse ettevõtetesse Indo-
-Hiinas. Prantsuse kolonisaatorite poolt
valla päästetud sõda püüdsid USA
monopolistid kasutada edasiseks sisse-
tungiks Kagu-Aasiasse. Nad tegid seda

¹ Поговорки, Ореку..., lk. 57-58.

² „Пренюгаванне неморне 6 укоре“, 1953, №3, lk. 106.

³ Мумоарен, lk. 77.

abi andmise rildi all prantsuse ekspeditsioonikorpusile ja marionetlikule valitsusele. USA imperialistid lootsid muuta Vietnami sõjaliselt platsdarmiks demokraatlike liikumise vastu Aasias ja kõigepealt Hiina Rahvavabariigi vastu.¹ Nad esitasid Prantsusmaale plaani võtlusks Vietnami DV vastu. See plaan nägi ette USA saatkonna saatmise Vietnami, kes pidi võtma enda kätte võtluse juhtimise Vietnami DV vastu.² USA monopolid lubasid suurendada abi prantsuse ekspeditsioonikorpusile relvade ja sõjaliste instrumntide näol. 1949. a. nov. saabuski Vietnami USA saatkond, et tutvuda olukorraga kohapeal.

1950. a. veebruaris tunnustasid Ameerika ühendriigid Pao Tai marionetlikku valitsust.³ Mais sõlmiti USA ja Prantsusmaa vahel kokkulepe Ameerika ühendriikide sõjalise abi andmise kohta Pao Tai valitsusele.⁴

1950. a. toimus lahingutegevus kõigil rindel. 1950. a. veebruari lõpuks polnud prantslaste käes üle 10% Vietnami territooriumist.⁵ Eriti intensiivsed lahingud toimusid Põhja-Vietnami Cao-Bangi linna rajoonis. Mais toimus rida Vietnami armee pealetungi Dong-He rajoonis,

1 "Глобал впрямь", 1949, №48, lk. 20.

2 Икунмарэн, lk. 78-79.

3 Sials., lk. 79.

4 И. Ермашев, К Лондонскому совещанию зароборизиков против мира - "Глобал впрямь", 1950, №20, lk. 7.

5 "Глобал впрямь", 1950, №24, lk. 33.

mis asub 40 km lõunapool Cao-Bangist ja omab suurt strateegilist tähtsust. Mai lõpul hakkas Vietnami armee piirama ka teisi linnu Hluna piiri ääres. Kuna põhjas toimusid ägedad lahingud, võttis Prantsuse väejuhatus ette katsed saata sinna täiendust Kesk- ja Lõuna-Vietnamist, kuid põrkus rahvaarmee vastupanule.

Kõrvuti operatsiooniduga põhjas võtsid Vietnami regulaararmee ja partisaanid ette praletunge ka Kesk- ja Lõuna-Vietnamis.¹ Kesk-Vietnamis olid prantsuse väeüksused surutud linnadesse, mille vahel sidepidamine toimus õhu- ja veetud meöda.

Augustis ja septembris toimusid lahingud kõigil rindel.² Suurimad lahingud toimusid Dong-He juures. 3. okt. alustas Cao-Bangi garnison, alles hävimisohus, kiiret taganemist lõunasse Dong-He suunas, kuid sattus rahvaarmee tugevate löökide alla. Prantslased saatsid talle appi ühe polgu, kes pidi garnisoniga kohtuma Vietnami armee poolt vabastatud Dong-He'st läänepool. Mõlemad kolonnid püüati ümber ja hävitati rahvaarmee poolt. Oktoobri esimesel poolel vabastati veel mõned linnad ja arustatud punktid Põhja-Vietnams.

¹ „Hoboe bjeur“, 1950, № 24, lk. 33.

² „Hoboe bjeur“, 1950, № 42, lk. 24.

Prantsuse väed kaotasid siin tapetute, haavatute ja vangilangemistena umbes 10 tuhat sõdurit ja ohvitseri.¹ Oktoobri teisest poolt tugutas rahvaarmee pealetungi Lang-Sonst lõunapoolu, Tonkingi lahe suunas. Pealetungid tormusid samuti Hesi ja Lõuna-Vietnami. 2. nov. vabastati Lao-Cai (Põhja-Vietnami loodeosas).

Piale prantsuse interventide purustamist Vietnami-Hiina piiril kandus lahingutegevus Punase jõe delta rajooni.² Rinnete rõngas Hanoi ümber hakkas koonduma. Vastutauks pommitasid prantslased halastamatult rahvaarmee poolt vabastatud linnu ja terroriseerisid okupeeritud alade elanikke.³ Novembri keskel teostasid rahvaarmee väeosad rea edukaid pealetungi lõunapoolsel rinde poolringil Hanoi ümber.⁴ Vabastati mõned linnad ja osa Punase jõe deltast. Detsembris toimusid lahingud Hanoist ida pool Hanoi-Haiphongi raudteel. Detsembri lõpus suundus rahvaarmee pealetung Haiphongi vastu.⁵

1950. a. detsembris olid prantsuse väeosad Põhja-Vietnami täielikus hävinguohus.⁶ Liia saadeti uusi täiendusi

---

1 „Глобус времени“, 1950, №46, lk. 16.
2 „Глобус времени“, 1950, №51, lk. 18.
3 „Глобус времени“, 1950, №46, lk. 16.
4 „Глобус времени“, 1950, №51, lk. 18.
5 „Глобус времени“, 1951, №2, lk. 14.
6 Д. Карауцкел, Военное положение республике Вьетнам. — „Глобус времени“, 1952, №13, lk. 11.

ja toodi väeüksusi Lõuna-Vietnamist. Alates võitlustest 1950. a. sügisel läks initsiatiiv Vietnamis Vabastusarmee kätte.

Prantsuse vägede lüüasaamine 1950. a. lõpus tekitas ärevust USA monopolistide seas.¹ 1950. a. det. kirjutati Saigonis alla USA-Prantsuse kokkuleppele USA sõjalise abi andmise kohta Prantsuse armele Indo-Hiinas. Selle kokkuleppe allakirjutamine oli Ameerika ühendriikide uueks vahelisegamise aktiks Vietnamis asjusse ja näitas ühtlasi Prantsuse valituse võimetust pidada sõda oma jõududega. Samadekselt leodi Indo-Hiinas USA agressiivsete rühkondade poolt alaline sõjaline saatkond, kes segas end Prantsuse väejuhatuse plaanidesse ja nõudis aruandmist selle kohta, kuidas kasutatakse Indo-Hiinas saadetud „abi.“² Seda „abi“ anti nii rahas kui ka mitmesuguste sõjamateryjalide ja -tehnikaga näol. 1952. a. detsembriini saadi ameeriklastelt 280 lennukit, 13 000 autot, 777 tanki ja soomusmasinaid, 85 000 vintpüssi ja kuulipildujat ning palju muud sõjavarustust.³ 1951. a. sept. Washingtonis toimunud USA, Inglismaa ja Prantsusmaa välisministrite nõupidamisel nõudsid Ameerika ühendriigid, et nende sõjalised spetsialistid

---

¹ Мемуары, lk. 80-81.

² Погонаев, Очерки..., lk. 60.

³ Мемуары, lk. 81.

Indo-Hiinas mitte ainult ei kontrolliks sõja materjalide kohaletoimetamist, vaid saaksid võimaluse juhtida prantsuse ekspeditsioonikorpusse sõjalisi operatsioone.¹

1950. ja 1951. a. teinud Vietnami DV poliitilises elus mitmed sündmused, mis aitasid kaasa vabadusvõitluse edukaks jätkamiseks. 1950. a. jaanuaris teatas Nõukogu valitus oma kavatsusest saada sisse diplomaatilised suhted Vietnami DV-ga. Nõukogu Liit tunnustas Vietnami DV valitust seetõttu, et see on ainus seaduslik Vietnami valitus, kes tegelikult juhib maad ja kellele kuulub vietnami rahvasaldus. Prantsuse valitus tegi abiteid katseid „protesteerida“ diplomaatilise suhte sisseseadmine vastu Nõukogu Liidu ja Vietnami DV vahel. See näis erit raskuväärne, kui meenutada endist Prantsuse valituse ametloaku kinnitust, et Vietnam on iseseisev riik. Diplomaatilised suhted kehtestati ka Hiina Rahvavabariigiga ja Euroopa rahvademokraatiamaadega. Sellega kasvas Vietnami DV autoritet rahvusvahelisel areenil.

Rahvuslik-vabastusvõitluse heegustamise ja tema juhtimise parandamiseks seisukohalt oli suur tähtsus Vietnami Töörahvapartei loomisel, mis ühendas oma

¹ Мемуары, lk. 81.

² „Глобус Югославии“, 1950, № 6, lk. 1-2.

ridades töölisklassi, talurahva ja intelligentse
esindajaid.¹ Partei loodi 1951. a. veebruaril
kongressil. Partei programm põhineb mark-
sismi-leninismi printsiipidel. Töörahvapartei
programmis on öeldud, et ismajärguliseks
üldsandeks on imperialistlike agressorite mi-
nemakihutamine, täieliku sõltumatus sa-
vutamine ja fodaalsete igandite likvideerü-
mine.² Vietnami revolutsiooni juhtivaks
jõuks on rahvas, juhtivaks klassiks - tööli-
klass. Revolutsioon on oma iseloomult rah-
vademokraatlik ja viib Vietnami sotsialismile.

Kongressil viinerid vabariigi kõrgi po-
litiliste ja ühiskondlike organisatsioonide
esindajad ning okupatsioonid alade saadi-
kud.³ Sõnavõttjad rõhutasid Vietnami
Töörahvapartei juhtivat osa rahvuslik-
-vabastusvõitluses. Värsti peale kongressi
töö lõppu, märtsi kesk. toimus partei kes-
komitee I plenum, kus valiti partei juhti-
vad organid.⁴ Partei peasekretäris valiti
Vietnami DV väljapaistev ühiskonnatege-
lane Truong-Chinh. Partei read kasva-
sid: 1952. a. lõpus oli tema koosseisus
juba üle 400 tuhande liikme.⁵

Kõrvuti Vietnami Töörahvapartei
moodustamisega toimus 1951. a. kahe rah-
vusriinde - Vietmin ja Lien-Viet - ühen-

¹ Мхитарян, lk. 82.

² Богданов, Борьба..., lk. 16.

³ Мхитарян, lk. 83.

⁴ Seals., lk. 85.

⁵ Мхитарян, Борьба народов..., lk. 20.

damine ühtselt Vjetnami rahvusrindes.¹ Vjetnami Töörahvapartei ja valitsuse initsiatiivil kutsuti 3. märtsil kokku elanikkonna kõigi klasside ja kihtide esindajate rahvuslik kongress, mis ühendas mõlemad rahvusrinded ühens organisatsiooniks nimetusega Lien-Vjet. ühtne rahvusrinne ühendas kõik patriootlikud organisatsioonid ja üksikisikud, kes võitlesid vabaduse ning rahvademokraatliku riigi kindlustamise eest, olenemata klassikuuluvusest, rahvusest ja religioosist.² Lien-Vjet koondas oma ridadesse miljonid inimesi. Uue organisatsiooni juhtivaks jõuks sai Töörahvapartei.³ Rahvusrinde manifestis ja programmis tõsteti esile tema ülesanded: ühendada kõik maa patriootlikud jõud sõja eelkannaks lõpuleviimiseks ja rahvademokraatliku korra kindlustamiseks ning arendamiseks.

Prantsland, olles saanud kaotuse osaliseks lahingutes 1950. a. lõpus, taastasid 1951. a. jaanuari alguses uuest pealetungist Põhja-Vjetnami.⁴ Kuid pealetung ebaõnnestus. Rahvaarmee läks 13. jaanuaril vastupealetungile 125-130 km pikkusel rindel Hanoiist põhja pool. Et parandada olukorda Hanoi rajoonis, mobiliseerisid prantsland kõik maa- ja õhujõudude

¹ Мхумарян, lk. 86.

² „Тренгобангунг меморингунг & укорн“, 1953, №3, lk. 108.

³ Буганов, lk. 51.

⁴ „Новое время“, 1952, №13, lk. 11.

reservid, kaasa arvatud tsiviillennuvägi. Ollis koondanud siia tugevad jõud, suutsid interveidid rahvaarmee pealtingi Hanoi lähisel peatada.

Märtris alustas Vietnami Vabastusarmee uut pealtingi Põhja-Vietnami, suukord Haiphongi ja Mong-Cai suunas.¹ Kuu lõpul vabastati 15 prantsuse kindlustatud punkti. Suurt abi osutasid saljuures partisaanid.

1951. a. mai alguses toimusid suuremad lahingud Minh-Binhi juures.² Rahvaarmee vabastas mai lõpus Minh-Binhi, mis andis Haoid ja Saigoni ühendaval raudteel. Ka mais ja juunis heidsid rahvaarmee väeosad initsiatiivi enda käes. Vastand oli sunnitud kõigjal minema kaitseli. Nis lahinguis kandisid prantsuse kolonisaatorite ja Bao Fai väed tõrseid kaotusi elavjõus ning tehnikas. Rahvaarmee purustas täielikult kolme prantsuse pataljoni. Prantslased kaotasid 4200 sõdurit. Rahvaarmee poolele läksid üm 1200 noorsõdurit, kes olid sunniviisiliselt värvatud Bao Fai armesse.

Juulis alustasid prantslased sõjakõvast partisaanibaaside ja vabastatud piirkondade vastu Punase jõe delta alal, kuid edu ei saavutatud.³ Järgnevat kuude

¹ "Kobor brenn", 1952, №13, lk. 11.

² Seals., lk. 12.

³ Seals.

jooksul kuni novembrini suuremaid muudatusi sõjatugevuse käigus ei toimunud, välja arvatud rahvaarmee mõningane edul septembri lõpus Hanoiist loode poole.

Prantsuse väejuhatuse valmistas ette uut pealitungi Põhja-Vietnami leoderindel, püüdis vallutada Hanoi ja Hoa-Binh ühendava maante, et löögata rahvaarmee ära tähtsast rüüga varustamisest allikast -Puna-se jõe deltast.¹ Pealitung algas 10. novembril. Prantslased tungisid Hoa-Binhile pealt kagust. 15. nov. jätsid rahvaarmee osad ajutiselt linna maha, püüdes seega ümberpiiramisest. Järgnevalt arisid nad vastu pealitungile Hoa-Binh suunas, piirasid 9. jaan. linna ümber. Piiramine kestis kuus nädalat. Prantslased tegid katsid piiramiskõngast väljastpoolt läbi murda ja ühineda Hoa-Binh garnisoniga, kuid see ei õnnestunud. Vündides, et garnisoni edasine viibimine linnas võib viia ta täieliku hävinguni, otsustati linnast välja tungida. Ööl vastu 23. veebruari, kaotasid pimedust ja udu, püüdis garnison linna piiramiskõngast läbi murda. Vietnami väeosad lasid oma väejuhatuse käsu osa väge läbi ja alustasid siis pealitungi linnale. 23. veebr. Hoa-Binh vallutati. Linnast välja lastud prantsuse väeosad sattusid suurtükiväe alla. 23-24. veebr. hävitati

---

¹ „Hobor lõpetus“, 1952, №13, lk. 12-13.

üle kaks vaenlase pataljoni.

Hoa-Binhi operatsioon läus Prantsuse armule kalliks maksma. Ainult Hoa-Binhi rajoonis kaotas ta umbes 7000 meest, 10 lennukit, 14 tanki jm.¹ Hoa-Binhi operatsioon oli rahvaarmee suureks võiduks. Ta demonstreesis oma taktikalist küpsust ja poliitilis-moraalselt üleolekut vaenlasest. Ho Chi Minh märkis, et võrreldes elmistega on see võit palju tähtsuseväärsem. Võit Hoa-Binhi juures innustas võitlejaid ka teistel rindel.

Samaaegselt Hoa-Binhi operatsiooniga võtsid intervendid ette palatungi Sai-
gonist põhja pool.² Peale 7-päevast lahingut löid rahvaarmelased rünnaku tagasi.

Peale suuremaid lahinguid saabus suhteline vaikus rindel. Samal ajal jätkus Prantsuse arme nõrgenemine, saaginid desertterumine ja massilised vangivõtmised juhtumid rahvaarmeele.³

Tunduvalt edu saavutasid Vjetnami DV relvastatud jõud 1952. a. sügisel Lode-Vjetnamis.⁴ See on tähtis strateegiline piirkond, mis põhjas piirneb Hiinaga, lõunas ja edelas Laosega. Siin elavad peamiselt vähemusrahvad. Peale Lode-Vjetnami okupeerimist moodustasid prantsuse

¹ „Hoboe Spena“, 1952, № 13, lk. 13.

² „Hoboe Spena“, 1952, № 7, lk. 5.

³ „Hoboe Spena“, 1952, № 30, lk. 23.

⁴ Погонов, Ореку..., lk. 61.

kolonisaatorid seal nn. autonoomse Tai riigi, et ohutada vähemurahvaid võitlema vietnami rahva vastu. See ei õnnestunud neil. 1952. a. sügise algul võttis Vabastusarmee väejuhatus vastu otsuse alustada praletungi-kaupaaniat Viitnami loodesale. Lahingute eiste lahingute tulemusena (okt. - nov.) vabastati vabariigi relvastatud jõud 80% Lõode-Vietnamist elanikkonnaga 250 tuhat.¹

Truong-Chinh'i määratluse järgi oli a. 1948 - 1952 jõudude tasakaalu periood.² Vietnami DV armeel lakkas taganemist vaenlase us. 1952. a. oktoobrist algas sõja viimane etapp.³

1953. a. alguses oli üle 90% Vietnami territooriumist elanikkonnaga umbes 20 miljonit vabastatud rahvaarmee poolt.⁴

Peale kaotusi, mis tekitati Prantsuse vägedele Lõode-Vietnami, andis rahvaarmee tõsise löögi Kesk-Vietnami An-Không mägitte piirkonnas (Binh-Dinh'i läheduses), mis on väravaks Lõuna-Vietnami.⁵ Pealetung An-Không suunas toimus 1953. a. jaanuaris. Vaenlane sai raske kaotuse osaliseks. Et olukorda parandada, kostas ta dessandi Binh-Dinhist lõuna pool. Prantsuse peastaap kiirustas kuulutama seda operatsioonide edukaks. Kuid veebruaris

¹ Погоноват, Орепка..., lk. 62.

² Мак Улло, lk. 295.

³ Seals., lk. 318.

⁴ "Принюгабарии иетории в икоии"; 1953, №3, lk. 107.

⁵ "Глобел вприния"; 1953, №9, lk. 4-5.

algusest peale said okupandid siin tuguvaid
lööke ja olid sunnitud lahutama.

Saadis kaotuste osaliseks rindel, oku-
pasid prantslased kasutada teist abivõu-
nundida vietnami rahvast nälgiga alistu-
ma.¹ Need katsed võtsid uue ähvardava
pöörde 1953.a., kui prantslased hakkasid
süsteemaatiliselt pommitama irrigatsioonisüs-
temi, millest sõltub riisi kasvatamine. Nad
hävitasid barbaarselt rahulikke elanikke
ja pommitasid Vietnami küllasid. Kuid
metrikaunid ainult suurendasid viha valla-
tajate vastu ja rahva taht võidelda
täieliku võiduni.

1952.a. lõpus tuguvad usut mo-
nopolid survet Prantsuse valitsusele.² Prant-
susmaale "abi" andmise tingimusena nõudsid
nad, et Prantsuse valitus töötaks välja vär-
gide palatungi efektiivse plaani. Selline
plaan, mis nimetati tema autori järgi
Navarre'i plaaniks, töötatigi välja.³ Kind-
ral Navarre, uus Prantsuse vägede ülem-
juhataja Indo-Hiinas, pani selles plaanis
ette arendada laialdasemat sõjatugevust. Sel
usmäärgil nõudis ta täiendavaid armee-
ringuid summas 100 miljardit franki ja
uute täiendustena 20 000 sõdurit.

30. sept. 1953.a. avaldati Washingtonis ja
Pariisis kommünike USA-Prantsuse kokku-

¹ Экспресс, lk. 177.

² Мхумаран, lk. 97.

³ А. Купоб, Лмо замарубам боини в
Угубумаме. - "Глобе брени", 1953, №32, lk. 16.

lype kohta Prantsusmaale täiendava fi-
nantsabi andmisest 385 milj. dollari suuruses
summas sõjategevuses Indo-Hiinas.¹ Prantsus-
maa lubas omalt poolt anda kogu jõe sõja
olukaus jätkamiseks. See kokkulepe oli suu-
ratud koloniaalrõõja venitamisele. Prantsuse
ajalised niitavad avalikult, et Prantsusmaa
on kaotanud huvivõime Indo-Hiina küsimuse
lahendamisel; olustav sõna kuulub Washingto-
nile.²

1953. a. suvel olid Prantsuse võrmed
sunnitud astuma läbirääkimistesse Pao Tai
marionetliku valitsusega, et anda talle "täi-
lik sõltumatus."³ Läbirääkimised lõppesid ki-
sellega, et kuulutati välja mittemidagiütlev
deklaratsioon "täieliku sõltumatus" andmi-
sest Vjetnami Prantsuse Liidu koosseisus.

1954. a. märtsis tuli Prantsusmaal uus kalu-
tada läbirääkimisi Pao Tai erindajatega, ko-
taatlesid väljumist Prantsuse Liidust. Pao
Tai visadused oli tunda ookeanitagune toetus-
ta loots Amerika ühendriikide abri tuged-
dada oma kõikevat positsiooni. Nende
läbirääkimiste taga ei peitunud midagi
muud kui võttlus USA ja Prantsusmaa va-
hel kontrolli pärast Vjetnami üle. Marion-
etlik valitsus kauples häbematuult Vjetnami
huvidega, mis näitas ta müüdaavat ja kah-

¹ Мухомарев, лк. 97.

² "Новое время", 1953, № 41, лк. 19.

³ В. Я. Вачурьба, За фасадом марионетных
режимов в Индокитае - "Новое время",
1954, № 14, лк. 16.

vahavaheliku seltsuse. Vretnami rahvas suhtus
nissi välismaa kāsilestesse suurima põlgusega.

USA monopolistid olid Vretnamist
huvitatud ka majandusliku mõtts. Prantsuse
võgede poolt okupeeritud Vretnami territo-
oriumile püüdis sisse tungida Amerika ühine
riikide kapital.¹ Kuid vaatamata USA
kaubanduse arengule Vretnamiga ei saavot-
anud ta suurt mahtu.² Seda võib öelda
ka USA kapitali sissetungi kohta ning se-
ga ei saa rääkida Prantsuse huvide väjfa-
tõrjumisest Vretnami majandusest ja nende
arendamisest USA omadega. Kuid Amerika
ühendriigid etundard tähtsat poliitilist osa
sõja jätkamises Vretnamis.

1953. a. okt. toimusid suuremad la-
hingud mägrajoonides Põhja- ja Kesk-Vre-
tnami vahelisel alal (Ninh-Binhist idelas).³

Prantsuse väejuhatus kavatses perustada
sini armad rahvaarmee osad ja valluta-
da tähtsad asutatud punktid. Kuid juba
oktoobri teisil poolil sai vaenlane kaotus-
te osaliseks. Novembri algul võtsid prants-
land ette teise raskema pealetungikatsi,
kuid sugi jäi edutuks. Selle operatsiooni
("Kajakas") 20 päeva jooksul kaotasid
prantsland ligi 4000 sõdurit ja ohvitseri.
See ebaõnnestunud operatsioon näitas

¹ Мемуары, lk. 78.

² Жан Уллен, lk. 313.

³ "Глобал впривор", 1953, № 47, lk. 18-19.

sõja täielikku perspektiividest Vietnamis. Prantsuse väeosad taganesid kiiresti Brnh-Brnhi suunas. Taganemist kujutati sõjakaaraluseks, jõukogumiseks uueks löögiks. Sellega aga ei suudetud kedagi petta.

1953.a. detsembris asus rahvaarmee pealetungile Lode-Vietnamis.¹ 11. dets. vabastati Lai-Chau, mis oli olnud prantslaste käes 7 a. Prantsuse garnison taganes lõunasse Dren-Brn-Phu suunas. Lõunas võttis rahvaarmee ette rea operatsiooni Saigonist läänepool, mille käigus prantsuse väeosad kandisid suuri kaotusi.²

1953/54.a. talvikaampaania tulemusena vabastati kogu Lode-Vietnam, välja arvatud Dren-Brn-Phu.³ Peale Dren-Brn-Phu jäi Põhja-Vietnamis vaenlase kätte ainult Punase jõe delta ja kitsas rannikuriba Hlaiphongi ning Mong-Cai vahel. Edusammude oli rahvaarmul ka Kesk-Vietnamis.

Prantsusmaa väljapaatid muutusid üha lootusetumaks. Sõda Indo-Hiinas läks talle aastar mausma 700-800 miljardit franki, mis ületas kaks korda Amerika ühendraikide „abi.“⁴ Sõda tõi Prantsusmaale ainult ebamuldivaid tagajärke: kümnete tuhandete sõdurite hukku, finantside korratust, majanduslikku laostumist

---

1 В. В. Тогонанов, К порождению в Индокитае. — „Глобус восточный“, 1954, №10, лк. 10.

2 „Глобус восточный“, 1953, №51, лк. 22.

3 „Глобус восточный“, 1954, №10, лк. 10.

4 А. Куров, Империя Франции в войне в Индокитае. — „Глобус восточный“, 1954, №7, лк. 19.

ja Prantsuse jõudude nõrgenemist rahvusvahelisel areenil.

1953. a. lõpul viibis Vjetnamis US-i asepresident Nixon.¹ Vaadeldes prantslaste olukorda, ütles ta, et see halveneb üha ja on lõppkokkuvõttes lootusetu. Ka kogu Prantsuse ajakirjandus tunnistas Vjetnami koloniaalsõja lootusetust ja perspektiivtust. Prantsusmaa sisises valikus esikas jätkata seda mõttetut sõda või sõlmida rahu.

Kogu maailmas levis võtlus sõja lõpetamise üle Indo-Hiinas. 1953. a. okt. toimus III Ülemnõukogu ametühingute kongress, kus nõuti häviväärse koloniaalsõja lõpetamist.² Kongressi üleskutses tähistasid 19. detsembril kogu maailma töötajad solidaarsuspäeva vjetnami rahvaga.³ Nõue lõpetada sõda tugivõis veelgi peale Ho Chi Minh'i avaldust, et Vjetnami DV on valmis rahulikus läbirääkimisteks. 1953. a. nov. teatas Ho Chi Minh oma intervjuus rootsi ajalehes, vastates küsimusele Vjetnami DV valitsuse suhtumise kohta Indo-Hiina konflikti rahuliku reguleerimise plaanidesse, et sõda rühmitub peale vjetnami rahvale; kui kolonisaatorid jätkavad oma anastussõda, on vjetnami rahvas valmis võtuma võrdse lõpu;

¹ А. П. Леонтьев, Вопросы войны и мира, Москва, 1954, лк. 31.

² Подкониан, Борьба..., лк. 3.

³ "Глобальное время", 1953, № 51, лк. 22.

kui aga Prantsuse valitus, olles mõistnud sõja õppetunde, soovis lahendada küsimust läbirääkimiste teel, siis on Vietnamis DV valitus ja rahvas valmis arutama Prantsuse etpanekuid.¹

Hlo Chi Minh'i intervjuu rootsi ajalehele kutsus erile vastukajaid kogu maailmas ja kõigepealt Prantsusmaal.² Sõja mõttetus Prantsusmaal jaoks oli saanud ilmsiks laiale ringkonnadele. Liikumine „rääpi sõja vastu saavutas Prantsusmaal tohutu ulatuse.³ Mitmesugused progressiivsed organisatsioonid nõudsid sõja kohust katkestamist. Prantsuse töölised ja raudteelased keldusid laadimast ning vedamast sõjamatjale. Organiseeriti streike ja protestidemonstratsioone. Arvus solidaarsusliikumine töelistega, kes keldusid töötamast sõja jaoks. Kogu maailmas said tuntuks rahu eest võitlejate Raymonde Dienne'i ja Henry Martini nimed. Läbirääkimiste poolt sõja katkestamise kohta Indo-Hiinas astusid välja ka paljud kodanikuol tegelased, kes mõistsid, et sõda nõrgestab Prantsusmaa rahvusvaheliste seisundit, arstades ta USA agressiivse ringkonnade huvidi tunistuse.⁴ Kuid teatud ringkonnad olid sõja katkes-

¹ „Новое время“, 1953, № 49, lk. 5.

² А. Куров, За прекращение „грязной войны“ в Индокитае. — „Новое время“, 1953, № 50, lk. 17.

³ Ч. В. Жоганов, Против колониальной войны во Вьетнаме. — „Новое время“, 1950, № 10, lk. 10-11.

⁴ „Новое время“, 1953, № 51, lk. 22.

miss vastu Indo-Hiinas.¹ Siia kuulusid Prantse monopolistid, kes sõjast said suuri kasumid, ja USA valitsuvad ringkonnad, kes arundarid kaevukat kampaaniat Indo-Hiina küsimuse rahelike lahendamise vastu. President Eisenhower teatas 1953.a. augustis, et Indo-Hiina ja üldse kogu Kagu-Aasia on vajalikud Amerika ühendriikidele strateegilisest ja poliitilisest seisukohast. Tä vaikis USA monopolide majanduslikust huvidest, kuigi need ei etendunud vähem tähtsat osa.

Okustav sõna küsimuse lahendamisel oli siiski ortnami rahval, kes saavetas võitluse oma kodumaa sõltumatus eest suuri edusamme.

Rahvaarmee oli tõsiselt saavutusena 1954.a. viimisel poolel Dien-Bien-Pheu vabastamine. Dien-Bien-Pheu oli üks tähtsamaid prantsuse okupatsioonijõudude kindlustatud punkte.² Timali pandi vilixi lootusi Navarre'i plaanis. Siia koondati suured prantsuse sõjalised jõud. Kogu 1953./54.a. talvkuude jooksul teigi rahvaarmee ettevalmistusi Dien-Bien-Pheu ümberpiiramiseks.³ Rahvaarmee väeosad liikusid märkamatuks Dien-Bien-Pheu poole, rajades tiid läbi džunglites,

¹ „Hoboe Lepuur“, 1953, № 50, lk. 17-18.

² „Hoboe Lepuur“, 1954, № 18, lk. 19.

³ Бэремм, lk. 50-54.

mida prantslased pidarid läbipääsmatus. Võitlejatelo tulid appi kohalikud elanikud. Lõdurid ja talupojad töötasid külg külje kõrval, puhastades teid ja rajades sildu. Relvad, laskemoon, torpluained ja väeosad saabusid kohe detsembris, jaanuari ja veebruaris kuni. Ajajooksul hõivati mäed Dien-Bien-Phu ümber rahvaarmee poolt. Kui prantslased hakkasid olukorda taipama, tegid nad veebruaris ja märtsis katsed murda läbi püramiitõngast, et luua maismaa varustusliini. Lähimerekaitsed ebaõnnestusid.

Võitlused Dien-Bien-Phu pärast algasid 13. märtsil.¹ 7. mail kindlus garnison kapituleerus. Sellis otsustavas lahingus sai lüüa Navarre'i plaan, mis arvestas rahvaarmee jõudude purustamisega Dien-Bien-Phu juures. Võit aitas kaasa Tulo-Hüna küsimuse lahendamisele Genfi nõupidamisel.

Vietnami Vabastusarmee võidud, võimas rahulikumine ja Prantsuse üldise marsilise vägaastumised sõja lõpetamiseks ust sundisid Prantsuse valitsust minema läbirääkimistele Vietnami DV valitsusega. Läbirääkimised kestusid Genfi nõupidamisel 1954. a. aprillist juulini.² USA valitsevad ringkonnad

¹ Fogronalv, Oupku..., lk. 63.

² Seals, lk. 66.

püüdsid iga hinna eest taastada mingi kokkuleppe vastuvõtmist ja avaldasid survet Prantsusmaale. 16. apr. teatas asepresident Nixon USA kavatsusest viia oma väed Indo-Hiinasse, kui Prantsusmaa katkestab seal sõja.¹ See avaldus oli tehtud sellena, et avaldada survet nõupidamisest osavõtjale. Kuid sõja jätkamise pooldajail ei läinud korda viia läbi oma kavatsusi.

21. juulil kirjutati Genfis alla kokkuleppele sõjategevuse katkestamise kohta Vretnamis.² Kokkulepe nägi ette demarkatsiooniliini rajamise mööda 17. paralleeli. Põhja poole jäi Vretnami DV ala, lõuna poole ekspeditsioonikorpus ja Pao Tai oma. Demarkatsiooniliin kandis ajedist rüüloomu. 1956. a. juulis pidi läbi viidama üldised valimised Vretnamis. 27. juulil astus otsus sõjategevuse lõpetamise kohta jõusse - Põhja-Vretnami rünnakel saabus vaikus.³

Genfi kokkulepete allakirjutamine oli suureks võrdus vretnami rahvale ja üldse rahujõududele. Sellega liidis vretnami rahva vabadusvõitlus rahvusvahelist tunnustamist.

Vretnami rahvas muutis saavutada edu võitluses oma sõltumatuse eest

1 "Hoboe bremer", 1954, № 17, lk. 16.

2 Ижумарян, lk. 105.

3 Seals.

setõttu, et ta pühendas kogu jõu selle eesmärgi saavutamiseks. Sõja ajal koondusid kõik patriootlikud jõud ühiskindlaks, keda juhtis Vietnami Töörahvapartei. Sõda püüdas Vietnami kogu rahvas. See oli tõeline rahvasõda, mille teenimisele olid asetatud kõik jõud ja eneseohverdamine, milline on võimeline rahvas, kui ta on ühtne ja võitleb õige ürituse nimel.¹ Tga relv, olgu püss või adler, teenis ühte eesmärki - purustada vahtlase. Võitlustes karastus Vietnami noor armee, kes oli pärit rahvasest ja võttles tema eest, innustatuna püüdest vabadusele ja sõltumatusle. Sellele armeele oli seloomulik teadlik distsipliin, initsiatiiv, loov energia ja kollektiivne ühtne tahe.²

Vietnami rahva võit saavutas ka tänu põhjalikule sõjajärelsele, majanduslikule ja kultuurilistele ümberkorraldustele.³ Need ümberkorraldused ei loonud ainult majanduslikku baasi võiduks, nad olid ka rahva vääramatte jõu allikaks. Rahvas kujutas endale selgelt ette, mille nimel ta võitleb ja ohureid teeb.

---

¹ Hõpremm, lk. 163-164.

² Tõgkonau, DPF, lk. 4.

³ "Hobae tsemur", 1954, № 36, lk. 8.

III pt.

Majanduslikud ja kultuurilised
saavutused

Koloniaalperioodil oli Vjetnam äärmiselt mahajäänud maa- turg metropoliit tootavatele kaupadele ja odava tööjõu ning tooraine allikas. Elanike peatgevusalaks oli põllumajandus. 94 % elanikest elas külas.¹ Enne Teist maailmasõda moodustasid 96,5 % ekspordit põllumajandussaadused ja tooraine.²

Külas säilunud podaalsed ekspluatatsioonimeetodid. Kolonisaatorid toetasid podaalseid igandide säilumist, mis andis neile sõtsaalse tootmise näol ja kindlustas kõrged kasumid.³ Vjetnami mõtsnikule, kes moodustasid alla 5% elanikkonnast, ja kolonisaatoritele kuulus ligi 70% haritavaid maast, kusjuures kolonisaatorite käs oli 9%.⁴ Talupoegadele, kes moodustasid umbes 90% elanikkonnast, kuulus ainult 30% maad, mis oli sageli

¹ Третьков мун, lk. 68.

² Назар, lk. 7.

³ Сеалс., lk. 8-9.

⁴ Сеалс., lk. 13.

valitudilt halvem.¹ Keskmiselt ühe pooli talu-
põrgadest olid maata (andmed 30-ndate
aastate algusest).² Mhitarijani järgi oli
maata talupoegi 40%.³ Ilmselt võis see
protsent kõiguda, olenevalt sellest, kuidas
toimus maa ümberjaotamine, osa talu-
poegi müüis oma maa ära jne.

Mõistlikud rentisid maa välja, mida
võimaldas suur maata ja vähes maa-
ga talupoegade hulk. Rendimaks võttis
talupoegadelt 50, aga sageli ka 70-80%
saagist.⁴ Peale selle koormasid talupoega
mitmesugused muud maksud.⁵

Põllumajanduses oli ka kapitalistlik-
ku tüüpi majandused istanduste näol, pea-
miselt küll Lõuna-Vietnami (kauksük, kohv jne.)⁶

Põllumajandusel oli monokultuurne
relloom. Kasvatatavate kultuuride mitme-
kesisus lihvitudus koloniaalperioodi vas-
tavalt Prantsuse huvidele.⁷ Peamiseks kul-
tuuriks oli riis. Enne Teist maailmasõda
oli riisi all üle 87% külvipinnast.⁸

Primitiivne agrotehnika ja igane-
nud põllutööriistade kasutamine viisid
pinnase kurnamisele. Langes põldude
võrkus.⁹ Selle näitaks võtke olla madal
riisisaad. Koloniaalse Vietnami riisi-
põldude saagikus oli madalam maailmas.¹⁰

¹ Mazaur, lk. 13.

² Seals., lk. 14.

³ Mhitarijan, lk. 115.

⁴ Mazaur, lk. 27.

⁵ Seals., lk. 34-35.

⁶ Seals., lk. 21.

⁷ Жан Уено, lk. 27.

⁸ Mazaur, lk. 8.

⁹ Seals., lk. 44.

¹⁰ Жан Уено, lk. 188.

1939/40. a. saadi keskmiselt 11,4 ts riisi hektarilt.¹ Kui võrrelda teiste maadega, siis enne sõda oli riisi hektarisään Indias 13,4 ts, Hiinas - 25 ts, Jaapanis - 36,1 ts.²

Mis puutub Vjetnami tööstusse, siis piirdus see vaid mõnede maavarade lootmise ja põllumajanduslike toorainete esialgse töötlemisega. Puudus täiesti lootmisvahendite lootmine.³ Tööstustoodete sissevedu takistas kohaliku tööstuse arengut ja pealigi polnud Prantsusmaa huvitatud koloniaalse Vjetnami tööstuse arendamisest. Tööstusele tuli te rahvamajanduse kogutoodangu vähenemisest.⁴ Tähtsal kohal oli kodutööstus (vaipade, paberi, põllumajandusinventari, mitmesuguste punutud esemete jne. valmistamine).⁵ Kuid ka siin oli märgata langust, mida põhjustas prantsuse tööstustoodete paisumine Vjetnami turule.⁶

Tööstuses oli valdava väliskapital; vjetnami kapitali osa tööstuses, pankades ja transpordis ei ületanud 1%.⁷ Rahvuslik kodanlus sõltus koloniaalsetest monopolidest tooraine, energia ja krediidi saamisest.

Mõningal määral arenes koloniaalperioodi ühendumistunde ehitamine. Tunde ja nauditute rajamine vastas Prantsus-

¹ Magab, lk. 47.

² Seals.

³ Seals, lk. 7.

⁴ Seals.

⁵ Т. Солико, Вьетнам - Камбоджа - Лаос, Москва, 1957, lk. 11-12.

⁶ Жан Улико, lk. 182.

⁷ Мундур, lk. 78.

maa poliitilistele ja strateegilistele kaalutlustele.¹ Kuna kolonisaatoritel oli võimalus saada küllalt kõrget tulu odava tööjõu ekspluatatsioonist, ei hoolitsenud nad tootmistehnika parandamisest. Vietnami majandus arenes pidevas seisakus ja tal polnud võimalusi pääseda sellest.²

Kokkuvõttes võib öelda, et kolonisaatorperiood ja 5-a. Jaapani okupatsioon laastasid maad. Tööstuses ja kaubanduses valitses seisak. Olukorda halvendasid veel hirmus põuad 1944-1945. a. ja suured üleujutused.³ 1945. a. augustis formus suur üleujutus - Punan jõe vesi tõusis 12,6 m. Ujutati üle 700 000 ha maad, millega hävis 400 000 t riisi.⁴ Maad oli nälg. 1944. a. talvest 1945. a. suveni suri üle 2 milj. inimese.⁵

Selline majandusliku olukord valitses maal enne Vietnami DV moodustamist. Vietnami rahvas, olles võtnud maa juhtimise enda kätte, võttis kasutusse abiõnneid majandusliku olukorra parandamiseks.

Kõigepealt oli vaja likvideerida maal valitsev nälg. Esimesed tulemused põllumajanduse alal saavutati juba võitluses 1944-1945. a. näljahäda vastu. Ho Chi Minh kutsus üles: „Mitte tükikestki üles-

1 Жан Уено, lk. 194.

2 Труонг Мин, lk. 62.

3 Фукораб, lk. 55.

4 Магаб, lk. 121.

5 Труонг Мин, lk. 87.

harimata maad!"¹ Vastuseks ühiskeelsele arus rahvas hooliga tööle. Lühikese aja jooksul kasvas riisipõldude pindala 1,5 korda, kartuli - 3 korda, maisi - 5 korda.² 1946.a. suurenes kartulisaak võrreldes 1945.a. 5 korda ja maisisaak 4 korda.³ Põhja- ja Kesk-Vietnami remonditi ühujutuste vastu võideldes üle 3000 km jõitamist ja irrigatsioonihitust.⁴ Uuras võitlus saavutab võit nälja üle.

Valitsus likvideeris ka keda erakorraliste abivõttega finantskriisi. Vähenemise kulutusi riigiparadaadi ülalpidamiseks, tiorstati muudatusi maksude alal, kehtestati vabatahtlike annetuste süsteem rahvuslike kaitse fondi. Valitsus dekreetidega 8. ja 18. aprillil annulleeriti Indo-Hiina pranga poolt väljalastud rahamärgid. 3. nov. 1946.a. dekreediga viidi kogu maal käibele uued rahamärgid - dong (kullasisaldus 0,375 gr).⁵

Et kindlustada normaalset majandust, rekvireeris Vietnami DV valitsus trükitud, garaazid, elektrijaamad, veevõrgid, kaudtööd.⁶ Jaapani imperialistide tööstus- ja kommertsittevõtted läksid demokraatlike valitsuse juhtimisele.⁷

Kuigi Vietnami DV muutus poliit-

---

¹ Николан, lk. 56.

² Sielo, lk. 58.

³ Метарян, lk. 107.

⁴ Николан, lk. 56.

⁵ Метарян, lk. 108.

⁶ Жан Шено, lk. 259.

⁷ Мундур, lk. 20.

liselt vabaks riigiks, põlnud ta rõõtumatus
kindlustatud, kuna säilused imperialismi
majanduslikud juured. Kolonisaatorite
käs oli enamuse ettevõtteid ja Indo-Siina
pank, mida nad kasutasid selleks, et ki-
kitada raskusi rahvavõimule.

Suga ei asunud Vietnamis DV kogu
otsustavate ümberkorralduste läbiviimisele
majanduselus. Kolonisaatorid, kodanlus
ja mõisnikud säilitasid suurel määral
oma positsioonid. See on sletatav maal
valitseva olukorraga. Kuigi revolutsioon
võitis kiiresti, põlnud Vietnamis DV riik-
sünd sugugi kindel. Püüti säilitada
rahvusrikkus ja mitte tekitada lõhet
patriootlikult meelstatud kodanlus ja
mõisnikuga.¹ Peapõhjus seisis selles, kuid
osalt oli see ka revolutsiooni käigus tek-
tud orgaaniline tulemus (mitteküllaolane
võetus kontrevolutsiooniga, pangad järd
vaimlause). „... Maal tekkinud olukord
oli väga keeruline; Vietnamis revolutsioo-
nil põlnud küllalt jõudu...”² Põhuligi
kõniti vauvalt jalule tõusnud noor riik
halastamatuse sõtta. Alustatud majan-
duslik ja kultuuriline üleshitustöö jätk-
kus maa kaitse huvides.

Alates 1950-1951.a. asutati majan-
duselu ja finantsid kindlamale alusele,

---

¹ Lennuõpp, lk. 22.

² Прыор УУМ, lk. 47.

mis vastas pikaldase sõja vajadustele.¹

Algas liikumine toodangu väljalaske suurendamiseks ja kokkuhoiurežiimi est. 1951. a. korraldati maksud ümber õiglasele printsiibile, laiendati riiklik sise- ja väliskaubandus.² Samal ajal lasti välja kiigilaua, kusjuures obligatsioonide est võis tasuda raha või riiviga.³ Loodi Rahvuspank, mis sai emissaoniõiguse.⁴

Kuigi tihti palju ära finantsolukorra kindlustamiseks, oli sel ajal veel puudusi. 1952. a. konstateeris Truong-Chinh, et raha kaotab kiiresti väärtuse ja hinnad kasvavad.⁵ Selle üle ei tule mustuda, kui arvestada Vietnami DV majandusliku kogu raskust isolehtudel olukorras. Nähtlane laski välja valeraha, et kutsuda esile hindade tõusu.⁶

alates 1952. a. hakkas majandusliku olukord stabiliseeruma.⁷ See saavutati sätte muudatustele sõja käigus ja abiõudelle, mis võeti kasutusse 1950-1951. a. Tähelepanuväärne oli see, et kogu vabastatud territoorium hakkas elama ühist majandusliku vastandina kitsalt kohalikele tegevusele 1947-1948. a.⁸ Kui varem rahvaavalitsus luges peatõlksandeks jooksvate küsimuste lahendamist, mis olid

¹ Мундоур, lk. 22.

² Трюонг Уин, lk. 94.

³ Жан Уено, lk. 301.

⁴ Siols., lk. 302.

⁵ Siols.

⁶ Трюонг Уин, lk. 94.

⁷ Жан Уено, lk. 302.

⁸ Siols., lk. 324.

peamiselt kotud vabastussõjaga, siis 1952.a. töötati välja võitja lootmine ja kokkulepitud aastaplaan, mille ülesandeks oli rahvamajanduse arendamine ja arme ning teadusvara varustamine kindlustamine, elanikkonna elatustaseme tõstmine ja kaubavahetuse laiendamine sõbralike maadega.¹

Valitsus suurendas iga aastaga assigneringuid rahvamajandusele. 1951.a. määrati selleks 12% ulatavate kuludest, 1952.a. - 20,4%, 1953.a. - 26,6%.²

Sõda maa poliitilise olukorra ebastabiilsusega ja järgnevalt sõjaga ei suutud 1945-1953.a. ülesandeks ümber kujundada agrarisektid. Anti võitja rida määrusi ja dekreete, kus nähti ette demokraatlikke ümberkorraldusi.³ Esimene määrus 1945.a. nov. sundis mõisnike ja kulannid vähendada renti $\frac{1}{4}$ võrra.⁴ Seda praktiliselt ellu ei viidud, kuna algas sõda.⁵ 1946.a. nov. anti võitja uus määrus, mille järgi rent ei tohtinud ületada $\frac{1}{3}$ põhi(sügisest)-saagist.⁶

Sõda oli kaua aega talitlusel ja alates alls 1949.a. töötati välja rida uusi abimeetmeid.⁷ 1949.a. juulis anti võitja dekreet renti alandamisest 25% võrra

¹ А. К. Экономика Демократической Республики Вьетнам. - "Великая проблема", 1953, № 7, к. 34.

² Мамарян, к. 138.

³ Мамарян, к. 57.

⁴ Sals.

⁵ Мамарян, к. 115.

⁶ Мамарян, к. 58.

⁷ Sals.

siis illega, et mõisnikud polnud veel alandanud renti vastava tasemeni.¹ See abinõu kergendas esimesena tunduvalt talupoegade olukorda.² 1950. a. mais lisandus valitsuse määrus, mis kohustas maadomanikke rentima maad kõige vähem kahes aastaus ja lüpingus kindlaks määrama rendimaksu suurust.³

1949. a. juulis kirjutas president Ho Chi Minh alla dekreedile kolonisaatorite ja rahvareeturite maa konfiskeerimise kohta.⁴ Nende maa loüis riigi käsutusse ja anti ajutiselt kasutamiseks maatuttele ning vähesel maaga talupoegadele.

1951. a. algul anti välja määrus kogukonnamaade ümberjaotamisest, mis olid haaratud mõisnike, kulakute, küla ametnike ja kiriku poolt.⁵ Nüüd läksid nad talupoegadele.

1951. a. alguses said talupojad (üle 422 000 inimese) 253 882 ha maad.⁶ Samuti said nad umbes 320 000 ha kogukonnamaid.⁷

1951. a. maidekreediga asendati mitmesugused talupoegadele laenuvad maksud ühtse põllumajandusmaksuga, mis lihtsustas maksude tasumist.⁸

---

1. Mazaib, lk. 58.

2. Мезмапэн, lk. 116.

3. Seals.

4. Seals.

5. Seals., lk. 117.

6. Трпур мур, lk. 95.

7. Мезмапэн, lk. 117.

8. Mazaib, lk. 60-62.

ühine maks ei ületanud 20% sissetulekust, kuna varem moodustas ta kuni $\frac{2}{3}$ saagist. Mais võeti veel vastu dekreet laenuprokendi vähendamist ja annulleriti suur osa võlgu (uskätt orjastavaid võlad liigkasuvõtjale).²

Seadused rendimaksu ja võlaprotsentide alandamisest viidi ellu kas rajonides, mis asuvad rahuvõrme kontrollis all.³ Kohati aga ei kantunud talupojad rendimaksu vähendamise õigust. Peapõhjuseks oli talupoegade vähene teadlikkus ja ühtsuse puudumine võitluses oma õiguste eest. Paljud ei julgenud vastu astuda mõnikile, kes kaotasid sõda ära ja ei alandanud renti. 1953.a. aprillis avaldatud dekreediga pidiid mõisnikud, kes põlused 1949.a. juulist vähendanud renti, talupoegadele tagasi andma ebanaduslikult saadud summad.⁴ Minimaalne rendilõpingu tähtaeg kehtestati 5 aastat. Kolonisaatorite, riigireeturite ja koogukonnamaad muutused ajutsesit kasutamisest talupoegade eramaandiks.⁵ Loodisalurahvakomiteed, kes juhtisid valitsuse okupatsiooni täitmist kohtadel.⁶

Loetlitud abinõud olid tähtsavad a. 1945-1953. Sel perioodil lahendati

¹ И. Я. Подконилов, Трущовое и наемное хозяйство Индо-Китая. - "Советская этнография"; 1954, №3, лк. 48.

² Мазай, лк. 62.

³ Шалс., лк. 62-63.

⁴ Мейтарах, лк. 119.

⁵ Мазай, лк. 72.

⁶ Мейтарах, лк. 119.

agraarküsimus vaid osaliselt.

Talurahvas võitles põllumajandustoo-
dangu tõstmise eest. See polnud kerge sõja
tingimustes. Prantsuse kolonisaatorid ei püü-
dunud ainult sõjalise agressiooniga, vaid
tugevdasid ka majanduslikku survet.¹ Vaen-
lane hävitas Shust küla ja tordeutagavara-
sid, tappis tööloomi.² Kuid püüded alis-
taada Vjetnami DV nälgiga ei andnud ku-
lumusi. Peale vaenlase kestavad muut-
kajate ja ühijutused ja põud. Nii huk-
kus näiteks 1949.a. kohal kuni pool saaki.³

Vaatamata kõigile saavutati edu.
Tõstati suuri irrigatsioonitöid. Tammide
remondis ja kindlustamises kulutati 1946-
-1953.a. 14 milj. tööpäeva.⁴ 1947-1951.a. suu-
renes niivõrd maade pindala 16%.⁵
Hariti ka ühis uudismaid. Hakati kasu-
tama kunstvõetust, milleks talupojad
said esmakordselt võimaluse (1947.a. chi-
tati esimene fosfaaditehas).⁶ 1948.a. al-
gas vastusena Ho Chi Minh'i ühiskitseli
võitluskaupadele toodangu tõstmiseks.
1951.a. toimus võitlusest osavõetate kon-
verents, millest alates võetis võitlus kol-
lektiivse liikumise Arme.⁷ 1952.a. said
talupojad 15 miljardit dongi krediiti
abiks põllumajandusalaaduste tõstmisel.⁸

¹ Трюонг Уин, lk. 93.

² Хукораб, lk. 74.

³ Мкумарян, lk. 110.

⁴ Жан Уено, lk. 299.

⁵ Seals.

⁶ Хукораб, lk. 59-60.

⁷ Жан Уено, lk. 301.

⁸ Трюонг Уин, lk. 95.

Talupojad moodustasid vastastressu abiistamise brigaaide.¹

Kõik need abinõud aitasid kaasa majandusliku olukorra stabiliseerumisele. Külvipind saavutas Põhja-Vietnami sõjalisel ulatusel.² Kasvas riisisaak, ültadus 1944. a. taseme üle 2 korda, puuvillasaak ültas kuni 8 korda.³ Kogu Põhja-Vietnami suudeti saavutada 2 saaki aastas.⁴

Kui võrrelda peamine põllumajandusliku kultuuri riisi toodangut 1954. a. sõjakuuluga, siis on andmed järgmised:

	1939. a.	1954. a.
riisitoodang (tuh. t)	2453,2	2600
külvipind (tuh. ha)	1836,6	1898,1 ⁵

Sega on märgata mõningat edu riisi footmise alal.

Vaatamata edusammudele takistusi edasiminekut ikka veel säiluvad feodaalsed igandid. Vietnami Töörahparkii Keskkomitee IV plenum mõistis hukka kuni agrarreformiga viivitamine.⁶ Mõistmise maade kohest jagamist ei nõutud ühtse rahvariinde huvides, ei osatud ette näha sõja kestvust ja talupoegade osatähtsust selles ning seepärast ei teostatud ka aktiivsemat agrarpoliitikat. Liigselt hinnati üle liidu vajadust

¹ Мхитарян, lk. 112.

² И. Я. Подкопай, Вьетнам в борьбе за независимость. - „Новое время“, 1949, № 16, lk. 13.

³ Николов, lk. 61.

⁴ Мхитарян, lk. 112.

⁵ В. Заренков, Члены Демократической Республики Вьетнам в восстановлении и развитии народного хозяйства. - „Вопросы экономики“, 1957, № 9, lk. 64.

⁶ Магаев, lk. 69-70.

mõisnikuga, pealigi tuli vastupanuliikumise-
ga kaasa vaid osa mõisnikku. Agraar-
reformi kehtamine oleus aidanud palju kaa-
sa (ja aitas ka sõja lõpu-aastal) talupo-
egade võitlus aktiivsusele.

Siiski peab ütleva, et soodsad tin-
gimused agraarreformi kehtamiseks kuju-
nesid alles 1953. aastaks koos edusam-
mudega kindel, poliitiline ja majandusli-
ku positsiooni kindlustamisega.

Plenum näitas, et agraarreformi
kehtamine meeldis peab olema talupo-
egade masside mobiliseerimine võitlusse
oma õiguste eest.¹

1953. a. nov. toimus Töerahvapartei
konverents, kus võeti vastu maareformi
programm.² Sellel programmil oli ise-
äranäi. Ta ei näinud ette maa natio-
naliseerimist, vaid selle andmine talu-
poegadele erandiks. See oli vaja-
lik, kuna Vietnami talupoeg oli sajan-
dud unistanud oma maast. Kulakute
vastu ei rakendatud mingeid abinõusid,
mis oli rüüstatav Vietnami DV olukor-
raga, kus oli sunnitud võitlema üht-
aegu feodalismi ja imperialismi vastu.
Kulakud olid samuti huvitatud võitlu-
sest kolonisaatorite vastu.

4. dets. 1953. a. kinnitas Rahvuskogu
agraarreformi projekti ja 19. dets. anti

---

¹ Majaib, lk. 74.

² Seals., lk. 77-78.

talle sadu joud.¹

Agraarreformi maalmõõngus oli likvi-
duda imperialistide õigus maale, hävi-
tada mõisnike maavaldus ja anda maa
sellele, kes teda kasvab.²

Agraarreformi radus näis ette kolm
koloniaal- ja mõisnike maavalduse likvi-
deerimise meetodit: konfiskeerimine, rekvi-
reerimine ja maa väljaostmine riigi poolt.³
Konfiskeerimisele kuulus praeguse koloni-
saatorite kogu vara. Konfiskeerimist vaa-
deldi kui kontrollvõimude karista-
mist, rekviireerimist kui vara võõronda-
mist tema ratsionaalsemaks kasutamise-
ks. Hiikeemaad kuulusid rekviireerimis-
ele.⁴ Mõisnikud, kes põlvud kestavad
kuuluvad Vietnamis DV vastu võetud
osa vastupanuliikumisest, olid kohusta-
tud müüma riigile nii kulluva maa,
kõrja ja inventari.⁵ Muud vara ei puudu-
tatud. Rik maasto tase välja 10a. jook-
sul.⁶

Peale sõja lõpetamist lehti selles
radus muudatusi. Lakati eristamast
reaktivist ja reaktionaaride kategooriad.
Kuid vaadeldi kui tavalisi mõisnikke ja
nad ei kuulunud karistamisele poliitilise
kurikguole eest vastavalt Genfi kok-
kulepetele.⁷

¹ Мемуары, lk. 122.

² Мазар, lk. 80.

³ Сялс, lk. 80-81.

⁴ Мумбур, lk. 68.

⁵ Мемуары, lk. 122.

⁶ Сялс, lk. 123.

⁷ Мазар, lk. 81-82.

Kõrk maad ja muu vara (väija arva-
tud majandid ussindlikku tehnikaga, tehni-
liste kultuuride istandused, suured mets-
sad irrigatsioonihitused jtm., mis kuulu-
tati üldrahvalikuks omandiks) tuli anda
tasuta maatutule ja vähese maaga talu-
põrgadele ning tüstule küla vaestele köh-
tidule vastavalt sõjate arvule peres täi-
likuks omandiks.¹ Mõrnikel oli õigus oma
maatüki saamiseks. Ka religioossed asu-
tused said maad, mille suurusest sõltu-
sild talupojad.² Samuti said maad Pao
T'ai armu sõdurid; juhul, kui nad pol-
nud veel läinud rahva poole, valitse-
sild nende maad küla rahvakomiteed.³

1954. a. saavutati esimesi tulemusi
agraarreformi alal. Peale provintsi reformi
testamist 1954. a. algul algas üldine re-
formi läbiviimine, mis lõppes põhili-
selt 1956. a. juulis.⁴

1953. a. detsembrist kuni 1954. a. sep-
tembrini konfiskeeriti, rekviireeriti ja osteti
sundkorras väija üle 30 000 muu *
maad, üle 3000 püholi, umbes 6000 põl-
lutööriista ja 1005 maja.⁵ Kõrk see
jagati 18 679 talupojaperekonna vahel,
kus oli 78 007 inimest.

agraarreformi vabastas tootmised jõud

1 Магаб, кн. 83-84.

2 Мхитарян, кн. 124.

3 Siats.

4 Магаб, кн. 85-86.

5 С. А. Мхитарян, Десять лет Демократической
Республики Вьетнам. - Вопросы эко-
номики, 1955, №9, кн. 75.

* 1 муу = 0,36 га

prodaktoritest ja auditest, lei roodsad tingi-
mused põllumajanduse edasiarendamiseks
ja sotsialistlikus ümberkorraldamises.

Saanud koloniaalperioodist päran-
dus äärmiselt mahajäanud tööstuse,
hakkas Vietnami DV rõhku panema kuu-
arendamisele. Enam-vähem oli arenenud
mäetööstus ja olid olemas ka kommunaal-
inloomuga ettevõtted, nagu elektrijaamad,
linnaelanike ja elituste vajaduste rahulda-
miseks seotud tehased ning töökojad, raud-
te- ja remonditöökojad. Märkimisväärne
oli tsemenditehas Haiphongis. Oli väike
arv siiditööstus-, tubakatööstus-, riisipu-
hastus jt. ettevõtteid.¹

Rahvusliku tööstuse arendamisele
panti alus Ministrite Nõukogu dekreediga
11. jaan. 1947. a.² Põhikivi tähelepanu nii
riikliku kui ka vabatahtlike arendamisele.
Lubatud olid eravõtted, millel polnud
riiklikku või kaitsealist tähtsust. Kõrk
sõjaline tähtsusega ettevõtted nationali-
sireiti. Sõja ajal kujunes riiklik sektor,
mis etendas tähtsat osa maa majandus-
elus.³

Tööstust tuli arendada pikalve-
niva sõja tingimustes. Arvug oli rasken-
datud, kuna peaaegu kõik arenenud
tööstuslinnad ja mitmed maavarad

---

¹ Meumapax, lk. 133.

² Seals, lk. 134-135.

³ "Глобал бредви", 1954, № 36, lk. 7.

liiskhad olid okupeeritud vaenlast poolt.¹ Sõja algul õnnestus siiski tunda osa ettevõtte sisseadeid evakueerida. Tagalane evakueeriti 55 töökoda ja ettevõtet.² Taguli varem asustamata aladel tekkisid uued tööstuskolled.³ Loodi riiklikke ettevõtteid, mida varustati evakueeritud, salaja oku-patrioonitekoost teinetaud ja mitmesugustest materjalidest kombineeritud masinatiga.⁴ Okupeeritud alade elanikud kogusid Vntrnami DV jaoks raha, lõime-tarid siima masinaos: ja väärtuslikke ma-terjale.⁵

Noore vabariigi tõsisiks saavutusena oli kaitsetööstuse loomine. 1947. aastaks oli igas vabas provintsis äärmisel juhul üks väike tehase või töökoda, mis valmis-tas relvi; iga maakonnas 1-2 töökoda granaatide valmistamiseks ja relvade remondiks.⁶

1948. a. lasid sõjatehased ja töö-kejad relvi välja 4 korda rohkem kui 1947. a.⁷ 1949. aastaks kasvas püsimise toodang 10 korda.

Loodi rida metallurgia-, keemia-, tekstiil-, paberi-, farmatseutilisi jt. töös-tusettevõtteid.⁸ Väjalike tarbeseemise toot-miseks arundati ka kodutööstust.⁹ Suurt

¹ Подкониал, Ореки..., lk. 80.

² "Проблеми экономика", 1955, №9, lk. 76.

³ Филмолаб, lk. 67.

⁴ Жан Уено, lk. 299.

⁵ Seals, lk. 303.

⁶ Подкониал, ДРБ, lk. 17.

⁷ Seals.

⁸ "Новое время", 1954, №36, lk. 7.

⁹ Жан Уено, lk. 284.

tähtsüpanu pöörati tõduainetööstuse arendamiseks.¹

1949. a. ültas sõtsodang 10 korda 1947. a. teodangu.² Samal ajal kavvas fosfaatide teodang 4 korda, väävelhappe ja lämmastikhappe teotmine peadangu 6 korda.³ Puuvillan riide teodang kavvas 1948. a. võruldus 1947. a. üle 2 korda.⁴

Vietnami DV valitus heolitus tööliste olukorra est, parandades nende teotningimuri, andes iga-aastast puhkust teotama säilitamisega ja tautia meditsiinilist abi.⁵ 1948. a. tõsteti madalalpalgaliste teoliste ja tenniskjate teotama 20-30%.⁶

1948. a. juunis pööduus Ho Chi Minh teoliste pooli üleskutsuga arundada võrstlust teodangu hulga suurendamix ja kvalitudi parandamix est ning tehnilise hariduse tõstmix est.⁷ Vastuseks sellele arenes üldrahvalik võrstlus. Ka ametühingute kongress 1955. a. kutsus teolisi üles teotama veelgi paremini ja täiuskama tehnikat.⁸ 1945-1954. a. tegid teolised üle 45000 ratsionaliseerimisettepaneku.⁹ 12 000-le teolile omistati Eeskujulike teolise aunimetus.

¹ Николов, к. 7.

² Мхитарян, к. 135.

³ Д. К. Экономические успехи Демократической Республики Вьетнам. - "Внешняя торговля", 1951, №9, к. 24.

⁴ Мхитарян, к. 137.

⁵ "Внешняя торговля", 1951, №9, к. 24.

⁶ С. Тоголов, Успехи Демократической Республики Вьетнам. - "Вопросы экономики", 1950, №3, к. 55.

⁷ Николов, к. 69.

⁸ Seals, к. 7-72.

⁹ Тоголов, Очерки..., к. 80.

Kuigi ei saa rääkida Vjetnami DV tööstuse suurtest saavutustest vabastumise ja perioodil, on ometi väga hinnatav see, et noor vabariik suutis sellises raskes olukorras luua oma kaiktööstuse ja rahuldada maa vajadused tööstustoodete järel.

Märgatavaid edusamme tegi Vjetnami DV a. 1945-1954 kultuurilisel alal. Koloniaalvõtmu aastakümnete jooksul püüdnud vjetnami rahva vaenlased hoida rahvast pimeduses ja harimatuses, et olla teda kergem eksploatada. 95% vjetnamlastest olid kirjaoskamatused.¹ 100 elaniku kohta said ainult 3 last koolis kõia ja 100 täiskasvanu kohta oli vaid 2 kirjaoskajat.² Rahvas elas vaesuses, tema loov mõte ja energia olid maha surutud. Kuigi see ei tähendanud, et vjetnami rahvas oli andetu. Vastupidis, ta võis uhke olla oma iidse kultuurile, millest annavad tunnistust arvukad arhitektuurimälestusmärgid, silmapaistvad skulptorite tööd, väljapaistev puugravüür; filosoofid ja kirjanduslised teosed näigivad töö- ja vabaolustarmastava rahva andest.³

Peale Augustirevolutsiooni võtku avanesid võimalused rahvuslike kultuuri arenguks. Juba Vjetnami DV algpäevist

¹ П. Крепкий, Возрождение культуры и просвещение вьетнамского народа. — "Наблюдения образования", 1955, №3, лк. 65.

² Тодковал, ДРБ, лк. 27.

³ "Наблюдения образования", 1955, №3, лк. 70.

peale hakkasid rahvavalitsus ja partei pöörama erilist tähelepanu rahva heale ja kultuuritaseme tõstmisele. Alusta tuli kõige lihtsamast, kuid ühtlasi kõrge hädavajalikkusest - kirjaoskamatusse eriviidurimisest. See oli üheks tähtsamaks ülesandeks noore vabariigi elus peale vabadusvõitluse ja töötajate olukorra parandamise.

Kõhe peale Vietnami sõltumatuks väljakuulutamist pöördus Ho Chi Minh'i kutsuga rahva poole, milles rõhutas rahvavalitsemise tähtsust ja kutsus kirjaoskamatuid õppima, oskajaid aga neid õpetama.² Ajutine valitsus otsustas asutada Haridusministeerium, mis koosnes 3-st osakonnast: 1) hariduse ja kontrolli osakond, kelle ülesandeks oli uurida ja mitmekesistada õpetamise meetodeid, mis paremini vastavõetud igale eale, organiseerida ja kontrollida kirjaoskuse õpetamist kogu maal; 2) propagandaosakond, kes pidi levitama teadmisi loengute, näituste jne. organisatsioonide teel; 3) õpikute ettevalmistamise osakond.³

Ajutise valitsuse direktiivides 8. sept. 1945. a. oli ette nähtud organiseerida kogu Vietnami kirjaoskamatusse liikevõimeks õhtukoolid.⁴ Iga küla koolikool

---

¹ Погокоруль, ДРБ, лк. 27.

² Seals.

³ Ушумова, Моргунов, лк. 197.

⁴ Seals.

pidi moodustama kuu kuu jaoks vähemalt ühe grupi 30 õppijaga. Kõrk elanikkond peab õppima lugema ja kirjutama. Koolitajatele kehtestati kohustuslik algharidus emakullus.

Need abinõud panid aluse kultuuri-revolutsioonile Vietnamiis.

Alguel näis, et võtlus kirjasaamatusega pörkus üllatavalt takistuste vastu. Oli puudus koolidest, raamatutest ja muigi raamatist ning tindist. Ei jätkunud õpetajaid. Appi tuli elanikkond, valmistades tunduva osa koolitajaid. Haritud inimesed õpetasid rahvale organiseeritud kursustel tasuta. Ühe aastaga loodi ühiskondlikus korras 60 tuhat kooli täiskasvanuile kirjasaamatuse erivõidurimiseks, kus 80 tuhat vabatahtlikku õpetajat õpetasid tasuta kirjutama ja lugema 2,5 milj. inimest.² Täiskasvanuile, kes olid õppinud rahvakoosdes, avati kursused kultuurilise taseme tõstmiseks. 1945-1952. a. külastas neid kursusi 1,5 milj. kuulajat.³

Sõjalise olukorra stabiliseerumise lubas organiseerida riigimaatilisema õppetöö. 1949. a. formus koolireform, mille tulemusena õppetöö kestvus viidi kaheksalt

---

¹ Подкоров, ДРБ, lk. 24-28.

² Демократическая Республика Вьет-Нам. Документы и материалы, Москва, 1948, lk. 36.

³ Подкоров, ДРБ, lk. 28.

9-ku aastale.¹ loodi ühtne koolisüsteem, mis koosnes kolmest astmest, kestvusiga vastavalt 4, 3 ja 2 aastat.² Esimvvalt eelmisest koolist olid uus kool rajatud ühtlase kooli põhimõttele. Peale keskkooli lõpetamist võisid noored astuda kõrgemasse õppeasutusse, lõpetades enne 2-aastased kursused, kus anti üldine ettevalituselastele tulevaks spetsialiseeritakse.³ Loodi rida kõrgemaid õppeasutusi, mis valmistasid ette pedagooge, arste, insenerid j. spetsialiste.⁴ Õppiv noorus võttis ühtlasi osa vabastunõjast.⁵ Nii näiteks töötasid arstiteaduse üliõpilased kindelähedastes haiglates, üliõpilased farmatseutidid valmistasid ravimeid ja toimetasid neid kindlele, tehniliste õppeasutuste üliõpilased viibisid praktikal inseneriväeosades.

Intensiivse haridustöö tulemusena olid edusammud märgatavad. Koolide üldarv kasvab 1945-1954. a. 10 korda.⁶ Riigioskuse omandas selle aja jooksul 14 milj. inimest, s. o. 2/3 elanikest. Alustati tööd riigikule loomisel vähemusrahvustele.

Teose haridustareme tõusuga kasvab elanikkonna huvi ja vajadus kaa-

1 Жан Шеню, lk. 308.

2 „Народное образование“, 1955, №3, lk. 66.

3 С. Миттарян, Ученые народов тынканна, Память Лео и Кххмера в борьбе за свободу и независимость. — Замыслиние кризиса колониальной системы империализма после второй мировой войны [Москва], 1953, lk. 237.

4 Жан Шеню, lk. 308.

5 Николай, lk. 80.

6 „Новое время“, 1954, №36, lk. 8.

matute järelle. Enne Augustirevolutsiooni ei ähvanud raamatu tiraaz tavaliselt 2000 eksemplari.¹ Vjetnami DV-s anti juba sofar-aastail välja raamatuid, mille tiraaz ültas 5-10 korda sõjale. Ühe aasta möödudes peale Vjetnami DV moodustamist ilmus Põhja- ja Kesk-Vjetnamis üle 100 ajalihe, kuna enne revolutsiooni ilmus neid alla 20-ni.² 5 a. jooksul saavutas ajalihtide igapäevane tiraaz 2 milj. eksemplari. 1945-1954. a. anti välja 35 marksismi-leninismi klanikute tööd tiraaziga 417 tuh. eksemplari.³ Ho Chi Minh'i teosiid anti välja 7 korda.

Uue muina võttis peale Augustirevolutsiooni ka kunst ja kirjandus. Enamus Vjetnami kunst- ja kirjandustegelasi teovitas revolutsiooni ja ams innuga looma uusi teosiid, mis kajastavad suure ki muudatusi rahva elus.⁴ 1946. a. aug. avati revolutsiooni I aastapäeva puhul Hanoi's maalikunsti näitus, kus olid välja pandud 70 kunstniku maalid. Näitus aratas laiadlast tähelepanu.

Kui algas sõda, astus palju kirjanikke, poete, kunstnike ja näitlejaid vabatahtlikena rahvaarmusse.⁵ Osa neist langes rindel. Kunstnikud, kes jäid taga-

¹ Тогконаев, ДРБ, lk. 28.

² «Напогнои образование»; 1955, №3, lk. 70.

³ Тогконаев, ДРБ, lk. 29.

⁴ «Ван Дунь, Уенгсембо и сумпамыра борноуероая Вьетнама». - «Глобал Ереури»; 1951, №50, lk. 25.

⁵ Sials., lk. 25-26.

lasse, andrid oma ande rahva tunimiseks ja rahu ust vöölemiseks. Väitlijad ja lauljad meodustarid rindebrigade, erikud võtlijatele. Kunstnikud ja kirjanikud sõitsid maal ringi, viibides kõigjal-rindel, tööstusettevõtetes, küladus, et õppida tundma rahva elu ja kujutada seda oma loomingus. Filoloogid uurisid rahva loomingut, liidus sealt motive oma kodule. Suure populaarsuse võtsid laulud, mis olid kirjutatud rindevõtlijatele.

1948. a. auitati Kunst- ja kirjandustöötajate arrotmatrison, mis ühendas kunsti- ja kirjanduskindul võtlijaid.¹ Ühing hakkas välja andma ajakirja „Kirjandus ja kunst.“ Ajakiri võttis kogu rahva eümpaadia.² Töökind saatsid tormetusele luuletusi ja jutustusi oma seltsimuste töökanglasliikunst, talupojad kirjutasid muutustest küla elus, sõjamühed-oma kaardaste kanglastegudust. Kõik, mis loimus tol ajal Vjetnami DV elus, liidis kajastust ajakirja veergudel. Täga palpu oli luuletusi, sest vjetnamlased armastavad üldse luulet. Ajakiri kavatas üles rea noori poete ja prosaiste, kes olid pärit rahva hulgast.

Kunsti- ja kirjandustöötajate arrotmatrison püüdis välja selgitada rahvatulente ja

¹ „Hoboe kpevna“, 1951, №50, lk.25.

² H. Tšudoba, Вспомни с напозом. - „Hoboe kpevna“, 1955, №12, lk.107.

kirjandusteoste jms. üle.

Hindamatut abi kirjanduse- ja kunst-
inimestele osutasid partii, ta juhtivad töö-
tajad ja Ho Chi Minh¹. Ho Chi Minhi laetus
kunstnike kongressile ja Truong-Chinh'i üle-
vaade Vietnami kultuurirünnakust said
nile juhisteks. Truong-Chinh tõi oma ette-
kandes kultuuri- ja kunstitöötajate konve-
rentsi 1948. a. esile printsüürid, millele pi-
di rajanema demokraatlikule Vietnami
kultuur: ta peab olema rahvuslik ja
traditsioon, vaba formalismist, mis oli re-
loomulik feodalismi perioodile; peab olema
rahvalik, vastates rahvahulkaale huvidile
ja leides innustust rahvalt.²

Kirjanduse ja kunsti õitseng Vietna-
mi DV-s oli märgatav viiti kultuurilise
languse taustal, mis oli ilmselgelt prant-
sus kolonisaatorite poolt okupeeritud
rajoonidele.³ Hanoi, Saigon jt. linnad
ujutati üle raamatute, ajakirjade ja fl-
midega, mis propageerisid ameerika elu-
laadi. Prantsuse okupandid püüdsid
igati takistada vaba Vietnami kirjan-
dus- ja kunstiteoste tungimist oma
territooriumile. Kuid vadtamata nen-
de jõupingutustele laulsid okupeeritud
alade elanikud revolutsioonilisi laule,

¹ „Уносрпанкая сумрарамрра“, 1955, №1, lk. 224.

² Как Улено, lk. 308.

³ „Глобол вренур“, 1951, №50, lk. 26.

andrad nuust nehu edasi progressiivsete luuletajate ja kirjaniis poeemi, luuletusi ning jutustusi.

Rääkides rahva kultuuritaseme tõusest, ei saa märkimata jätta edusamme tervishoiu alal. Koloniaalperioodil oli olukord sellis osas päris halb.¹ Rahvas kannatas alatoitluse all, laialt levisid mitmesugused haigused. Elanikkonna enamus oli ilma jäetud meditsiinilisest abist. Augustirevolutsiooni ajaks oli Vietnami 147 arsti, kes olid saanud hariduse Euroopas.² Jüga tuli üs arst 150 tuh. elaniku kohta. Üldtunnustatud rahvusvahelised normid aga nõuavad, et oleks 1 arst 1000 elaniku kohta. Arstid olid koondunud suurlinnadesse. Küla- des meditsiiniline abi tegelikult puudus.

Jüga ams Vietnam tervishoiu seisukohalt katastroofilis olukorras, kui rahvas võttis 1945. a. võimu.³ Jüli alustada kõige lihtsamast - anda rahvale algtadmisi hügieenist, õpetada pida- ma puhtust. Selleks võis meditsiinitöota- jaid ette valmistada suhteliselt kiiresti. Peale revolutsiooni ohnestus ette võtta vaid esimesi samme sel alal. Jüi algas sõda, pöördus Ho Chi Minh ühiskutsuga

---

¹ Бэpremm, lk. 227.

² Seals.

³ Seals, lk. 230-231.

kõigi meditsiini alal töötajate poolt eoraku-
eruda, et osa võtta vabastusest. Arstid
ja meditsiinitöötajad vastasid üllempele.
Nad läksid oma ravimite, instrumentide
ja laboratooriumivarustusega koos farmat-
seutide ja teaduslike töötajatega, kes oska-
sid valmistada ravimeid, tagalasse, et
panna alus sõjaajasele tervishoiule, mis
teenindas nii armeed kui ka elanikkonda.
Eluviitav on 'Flanori Meditsiinilise Insti-
tuudi ajalugu.' Kui algas vabastuse töö,
vakuutus ta tagalasse, kus õppejõu-
dud ja üliõpilaste jõupingutustega ehi-
tati auditeoriumid ja rajati laborateo-
riümid. Instituudi kollektiiv liikus
koos armega. Kõik tuli reži pürami-
dõngast läbi murda, päästes instu-
mente ning varustust. Sõja ajal lasi
instituut välja hulga noori arste.

algus oli puudus ravimitest.² La-
boratooriumitöötajail õnnestus valmistada
vaktsiini tüüfuse, koolera jt. hai-
guste vastu. Nad sooritasid tõelisi ime-
sid, valmistades raskes tingimustes mit-
mesuguseid ravimeid. Sõja lõpu-aastast
sai võimalikuks laiaulatuslikult kasu-
tada ravimidoksiini. Kõlades organisee-
riti kiirendatud 2-kuulised kursused,
kuhu võeti kohalikke elanikke ja anti

¹ "Врачебное дело", 1957, № 7, lk. 777/776.

² Бюллетень, lk. 232-235.

nile lihtsamaid teadmisi. Kuuekuulistel kursustel valmistati ette meditsiiniföötajaid, kes oskasid abi anda juba keerulisemate juhtudel. Vabastatud püükondades oli sõja ajal elanike tervis parum kui kunagi varem.

Sõja lõpuks oli Põhja-Vietnami avatud 136 uut haiglat ja kliinikut ning küllades ja kesustes asutatud 12,308 meditsiinilist punkti.¹ Kvalifitseeritud arstide arv kasvas 147-lt 500-le.² Suga saavutati sõja perioodil esimesed tõsised tulemused rahva meditsiinilise tunindamise parandamisel.

Võib öelda, et Vietnami majandus- ja kultuurivõluks olid a. 1945-1954 oma saavutused, mis on seda hinnatavamad, kui arvestada noore vabariigi olukorda neil aastail. Need saavutused oluksid olnud kahtlemata märksa suuremad, kui poluks olnud ligi 8 a. kestnud sõda ja Vietnami Demokraatliku Vabariigi oleks saanud pöörata peatähelpanu majanduslikule ülesehitustööle.

---

¹ Бэрум, lk. 236.

² Seals.

Lõppsõna

Teise maailmasõja ajal tugunes vietnami rahva võtlus prantsuse kolonisaatorite ja jaapani okupantide vastu. Võitlust juhtis Indo-Hiina Kommunistlik Partei. Tema initsiatiivil loodi Vietnami sõltumatusust võitlemise liiga - Vietmin, mis ühendas oma ridades laiaade rahvahulkuade vundajaid, kes olid huvitatud võitlusest Vietnami iseseisvuse eest. Töötati välja Vietmini programm, mis suunas rahvast relvastatud ülestõusu ettevalmistamisele. Loodi revolutsiooniline armee.

Eriti tugunes vietnami rahva võtlus peale jaapanlaste poolt teostatud pööret 9. märtsil 1945. a., millega likvideeriti prantsuse koloniaaladministratsioon ja uuendati välja Vietnami „sõltumatus“. Pöörre tähendas tegelikult Vietnami muutmist Jaapani kolooniaks. Kommunistlik partii asus ette valmistama relvastatud ülestõusu.

Jaapani militarismi purustamine Teises maailmasõjas, milles otsustavat osa etendas Nõukogude Liit, lõi Vietnami

rahvale noodsad tingimused isesisese
kättevõtmiseks. 1945. a. Augustirevolutsioo-
ni tulemusena saavutati Vietnam sõltu-
matuse. 2. sept. kuulutati välja Vietna-
mi Demokraatliku Vabariigi moodustami-
ne.

Augustirevolutsioon oli imperialismi-
vastane, rahvuslik-vabastuslik revolutsioon.
Nagu sellisele revolutsioonile kehtemulda
on, ühendas võitlus „... poliitilise sõltu-
matuse ust... kõik rahvuslikud jõud, kes
kolonisaatorite läbi kannatada olid saa-
nud ja keda ühised huvid liikle viisid.“¹

Vietnami DV asus kogu kindlusta-
ma demokraatlikku korda, taastama
majandust ja loostama rahuarma-
vat välispoliitikat. Kuid tema rahuli-
ku ühisühitustöö, mis ei saanud õieti veel
alataagi, katkestas prantsuse imperialis-
tide poolt valla päästetud sõda. Kolo-
nisaatorid lookid iga hinna eest ta-
gasi võita oma endised valdused ja
privileegid. Vietnami rahvas tõusis üks-
melselt kodumaale kaitseli. Noor, koge-
musteta ja halvasti relvastatud Vietna-
mi Vabastusarmee pidid algul taganema
ülkaalukama ja hästi relvastatud
vaenlase us. Kuid kolonisaatorite edu
polnud kauakestev. 1948. a. algas jõu

---

¹ N. S. Kruštšov, Nõukogu Liidu
Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne
partei XXII kongressile, Tallinn, 1961, lk. 20.

dude karakaalu periood, mis kestis 1952. a. lõpuni. Vjetnami DV armee launas taganemast vaenlast es ja võttis initsiatiivi enda kätte. Algas sõja viimane etapp - Vjetnami DV armee vastupealetungi etapp. Rahvaarmee saavutas võite kõrgil rindel. Vaatamata sellele, et prantslasi toetajad pidavalt nii raha kui ka relvadega Amerika Ühendriigid, kes olid huvitatud sõja jätkamisest, ei suutnud prantsuse kolonisaatorid saavutada võitluses edu. Nende vastaseks oli vjetnami rahvas, kes pidas õiglase vabastusõela, andis kõik oma jõud võidu saavutamiseks.

Edusammudele rindel aitas kaasa majandusliku olukorra stabiliseerumine. Vjetnami DV valitsus pööras suurt tähelepanu põllumajanduse arendamisele, mistõttu noor vabariik suutis kindlustada toiduainetega rinned ja tagalad. Võeti tarvitusele mitmeid abinõusid talupidajate olukorra parandamiseks, nagu rendimaksu alandamine, maksustuste ümberkorraldamine, laenuprotsendi vähendamine jms. Tehti ettevalmistusi agraarreformiks, mida hakati ellu viima põhiliselt 1954. a.

Tähelepanuväärseks saavutuseks oli oma kaitsetööstuse loomine. Tähelepanu pöörati ka kerge tööstuse ja kodutööstuse

arendamiseks, et varustada elanikkonda
laiatarbekaupadega. Märkavatavaid edu-
samme tehti kultuurilisel alal, viiti kir-
jakoostamatusse liivideerimisel ja rahva
meditsiinilise tunindamise parandami-
sel. Soodsad arengu võimalused sai Vjet-
nami kirjandus ja kunst, mille peamis-
andus sai nüüdsest peale rahva tuni-
mine.

Vjetnami rahvaarmee võidud,
Prantsuse üldseis ja kogu maailma ra-
hujõudude võitlus sõja lõpetamist
Vjetnamiis sundisid prantsuse kolonisaar-
laseid minema läbi rääkimisele Vjetna-
mi DV-ga. 1954. a. kirjutati alla Genfi kok-
kulepetele, millega sõjategevus Vjetnamiis
katkestati. Mõõda 17. paralleeli kehtes-
tatud demarkatsiooniliiniga jaotati Vjet-
nami territoorium kaheks osaks, millest
põhjapoolne osa jäi Vjetnami DV-le,
Lõunaosa aga imperialismisüsteemi.
1956. a. pidid toimuma kogu maail-
disel valimisel, et taastada Vjetna-
mi ühtsus. Valimiste ettevalmistamiseks
pidi 1955. a. kokku tulema konsultatiiv-
nõupidamine Vjetnami DV ja Lõuna-
Vjetnami esindajast, kuid nõupida-
mist ei kehtunud kokku Lõuna-Vjetna-
mi võimude keldumise tõttu.

Rahu kehtistamine avas Vjetnami
DV us soodsad tingimused majandusel

kuns ja kultuuriliseks ülesehitustööks. Peale sõda viidi edukalt läbi maa majanduse taastamine, mis lõppes 1957. a., ja arsti sotsialismi alusmüüri rajamisele.

Loopis teist tead on aga läinud Lõuna-Vietnami areng. 1954. a. okt. toimus seal referendum, mille eesmärgiks oli tõsta riigijuhki kohale Pao Tai asemel Ngo Din Drem, kes oli Genfi kokkulepete vastane ja Lõuna-Vietnami tülitamise pooldaja USA mõjusfääri.¹ Repressioonide ohukonnas toimunud „referendumi“ andiski „võidu“ Ngo Din Dremile. Ignoreerides Genfi nõupidamise otsused, tratas ta, et Lõuna-Vietnami valitsus ei kavatsenud minna mingisugusele nõupidamisele ülemaalistele valimistele suhtis.²

1954. a. lõpust pole Lõuna-Vietnamiis mõjuandev enam Prantsusmaa, vaid Amerika Ühendriigid.³ Nad on allutanud Lõuna-Vietnami valitsuse, majandusele ja piirandid oma kontrolli alla. Ehitatakse sõjaväebaase ja rajatakse strateegilise tähtsusega teid, kuigi Genfi kokkulepete nähti ette, et Vietnami ei tohi kasutada agressiivset poliitika suhtis.⁴

Välismaise konkurenti tõttu on Lõuna-Vietnami majandus raskes olukorras.

¹ Тогконалт, ДРБ, lk. 36.

² Seal., lk. 37.

³ Агмыров, lk. 401-402.

⁴ „Новое время“, 1954, № 36, lk. 9.

Suur on lõõpumus. Rahvas elab vaesus ja viletsus. Kõige rulle tõtlu on rahvuslik-vabastusliikumine niivõrd tugevunud, et ähvardab minema pühkida kogu Ngo Din Dremi režümi, mis püüab vaid USArelvastatud jõudude abiga. Püüdes maha suruda rahvalükumist, kasutab Ngo Din Drem julmi repressiooni. Üha ulaklikumalt võtavad vietnami rahva vastu sunnitud repressioonitidest osa Amerika ühendriigid. Iga päev loob ajanijandus teatid karistusekspeditsioonidest, mida viivad läbi ameriklased ja Ngo Din Dremi võimud. See kõik toimub ajal, millal Genfis peetakse läbi-rääkimisi desarmeerimise üle...

Kuid jätkates oma avantüristlikku tegevust, unustavad Amerika ühendriigid, et tänapäeval kuulub maailmas ülekaal rahu ja sotsialismi jõududele.

B - ...

1. ...
  2. ...
- (= D.P.P., ...)

Kasutatud kirjandus

I Marksismi-leninismi klassikud

Lenin, V. I. Ettekanne Ida rahvaste kommunistlike organisatsioonide II ülevaamaalisel kongressil 22. novembril 1919 - Teosed, 30. kd.

II Dokumendid ja allikmaterjalid

A-estikeelsed

1. Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus, Tallinn, 1960
2. Nõukogude Liidu Kommunistlike Partei programm, Tallinn, 1961

B-venekeelsed

1. Демократическая Республика Вьет-Нам. Документы и материалы, Москва, 1948
2. Демократическая Республика Вьет-нам. Конституция, законодательные акты, документы, Москва, 1955 (=ДРВ, Конституция...)

III Muu kirjandus

A - eestikeelne

Kruusioo, N. S. Võukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, Tallinn, 1961

B - venekeelne

1. Алексеева, Н., Теданов, В. Вьетнам в борьбе за свободу. - "Новое время", 1954, № 36, лк. 7-10.
2. Артуров, О. А. Демократическая Республика Вьетнам. - Государственное право зарубежных социалистических стран, Москва, 1957, лк. 396-416 (= Артуров)
3. Будаков, А. Г. Государственный строй Демократической Республики Вьетнам, Москва, 1958 (= Будаков)
4. Бэрретт, Чилфред, Северная семнадцатой параллели, Москва, 1956 (= Бэрретт)
5. Ван Динь, искусство и литература борющегося Вьетнама. - "Новое время", 1951, № 50, лк. 25-26.
6. Васильева, В. Я. Вьет-Нам - индокитайская демократическая республика. - "мировое хозяйство и мировая политика", 1946, № 12, лк. 81-89.
7. Васильева, В. Я. За фасадом марионеточных режимов в Индокитае. - "Новое время", 1954, № 14, лк. 13-17.

8. Глобова, И. Вместе с народом. — «Новый мир», 1955, №12, кн. 107-109.
9. Государенко, В. М. Демократическая Республика Вьетнам. — «Трехгодичные истории в школе», 1953, №3, кн. 102-111.
10. Ермашев, И. К лондонскому совещанию заговорщиков против мира. — «Новое время», 1950, №20, кн. 5-11.
11. Землюзов, В. Успехи Демократической Республики Вьетнам в восстановлении и развитии народного хозяйства. — «Вопросы экономики», 1957, №9, кн. 61-70.
12. К. А. Экономика Демократической Республики Вьетнам. — «Внешняя торговля», 1953, №7, кн. 33-40.
13. К. А. Экономические успехи Демократической Республики Вьетнам. — «Внешняя торговля», 1951, №9, кн. 20-25.
14. Караунджев, Д. Военное положение республики Вьетнам. — «Новое время», 1952, №13, кн. 11-13.
15. Кремнев, П. Возрождение культуры и просвещения вьетнамского народа. — «Народное образование», 1955, №3, кн. 65-70.
16. Куров, А. За прекращение «грязной войны» в Индокитае. — «Новое время», 1953, №50, кн. 17-19.

17. Куров, А. Интересы Франции и война в Индокитае. - "Новое время", 1954, № 7, к. 18-22.
18. Куров, А. Кто затягивает войну в Индокитае. - "Новое время", 1953, № 32, к. 14-16.
19. Монтель, А. Т. Борющийся Вьетнам, Москва, 1954
20. Мишбур, Мишель. Экономика Демократической Республики Вьетнам, Москва, 1957 (= Мишбур)
21. Мазалв, А. Т. Аграрная реформа в Демократической Республике Вьетнам, Москва, 1959 (= Мазалв)
22. Минь Чань, Революционное движение во Вьетнаме. - "Советское востоковедение", 1956, № 1, к. 37-44.
23. Мхитарян, С. А. Борьба вьетнамского народа за национальную независимость, демократию и мир (1945-1955), Москва, 1957 (= Мхитарян)
24. Мхитарян, С. А. Борьба народов Вьетнама, Лаоса и Камбоджи за национальную независимость, демократию и мир, Москва, 1954 (= Мхитарян, Борьба народов...)
25. Мхитарян, С. А. Десять лет Демократической Республики Вьетнам. - "Вопросы экономики", 1955, № 9, к. 69-81.

26. Мхитарян, С. Успехи народов Вьетнама, Таяланд и Камбоджа в борьбе за свободу и независимость. — Углубление кризиса колониальной системы империализма после второй мировой войны [Москва] 1953, кн. 206-264.
27. Николаев, П. Великие перемены во Вьетнаме [Москва] 1953
(= Николаев)
28. Попов, С. Успехи Демократической Республики Вьетнам. — «Вопросы экономики», 1950, № 3, кн. 47-60.
29. Подкопай, И. Борьба вьетнамского народа за свободу и национальную независимость, Москва, 1953 (= Подкопай, Борьба...)
30. Подкопай, И. Я. Вьетнам в борьбе за независимость. — «Новое время», 1949, № 16, кн. 12-13.
31. Подкопай, И. Я. Демократическая Республика Вьетнам, Москва, 1955 (= Подкопай, ДРВ)
32. Подкопай, И. Я. К положению в Индокитае. — «Новое время», 1954, № 10, кн. 8-11.
33. Подкопай, И. Я. Очерки борьбы вьетнамского народа за независимость и единство своей родины, Москва, 1957 (= Подкопай, Очерки...)

34. Подкопай, И. Я. Против колониальной войны во Вьетнаме. - "Новое время", 1950, №10, к. 10-12.
35. Подкопай, И. Я. Прошлое и настоящее народов Индо-Китая. - "Советская этнография", 1954, №3, к. 42-56.
36. Сочевко, Г. Вьетнам-Камбоджа-Лаос, Москва, 1957
37. Труонг Шин, Августовская революция во Вьетнаме, Москва, 1954 (= Труонг Шин)
38. Хидорц, А. Я. Иди Ленина - знамя освобождения народов Азии и Африки. - Ленин и Восток, Москва, 1960, к. 11-66.
39. Хоай Тхэань, Культурная жизнь Вьетнама. - "Иностранная литература", 1955, №1, к. 222-226
40. Шено, Жан, Очерк истории вьетнамского народа, Москва, 1957 (= Жан Шено)
41. Шилтова, А. П., Мордвинов, В. Ф. Национально-освободительное движение во Вьетнаме (1858-1945), Москва, 1958 (= Шилтова, Мордвинов)

IV Periodina jooksua
informatsioonina

- „Hoboe aeg“: 1949 - № 48
1950 - № 6, 24, 42, 46, 51
1951 - № 2
1952 - № 7, 30
1953 - № 9, 41, 47, 49, 51
1954 - № 17, 18
„Vabanduse aeg“, 1957, № 7

Sisukord

	lk.
Sissijuhatus.....	3
I pt. Vietnami Demokraatliku vabariigi moodustamine.....	12
II pt. Vietnami rahva vabadus- võitlus.....	41
III pt. Majanduslikud ja kultuurilised saavutused.....	73
Lõppsõna.....	102
Kaunistatud kirjandus.....	108